

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 64E JAARGANG NO.8, AUGUSTUS 2003

onze vogels

*Agapornis
lilianae*
lichtgroen

GEEN GEWONE HOENDERS MAAR.....

Stuithoenders

In een natuurlijk ingerichte volière voelen de rood-snaveltinami zich het prettigst.

Bij deze mannetjes van de Andesstuihoender komen na de rui enige witte veren in de rug. Een ongeveer winterachtige witkleur schijnt het niet te zijn, hoewel dit soort dikwijls op 4.000 meter hoogte voorkomt.

De stuithoenders, ook Tinami genoemd, zijn interessante en ongewone vogels en verzorgers. Het zijn geen gewone hoenders, hoewel ze bij de eerste oogopslag er veel op lijken. Ook door de eerste Europeanen die naar Zuid-Amerika kwamen, werden de Tinami voor hoenderen gehouden en daardoor ontstond hun naam "stuit"hoender eigenlijk.

Omdat ze geen lange staartveren dragen, maar hun staart direct aan de stuit eindigt, was de naam snel gevonden.

Stuithoenders en andere hoenderachtige behoren toe aan twee verschillende families en zijn ook niet met elkaar verwant. Hun ontwikkeling had zich toch gelijk voltrokken, wat convergent genoemd wordt. De zeer gelijksoortige verzorging en levenswijze hadden ze eigenlijk zo gelijk gemaakt. Stuithoenders bezitten ook de ronde lichaamsvormen van de kwartels en steenhoenders, waardoor men ze voor deze soort hield.

De 47 gelijksoortige stuithoenders zijn in de orde van de Tinamiformes bij elkaar

geplaatst. Zij stellen de familie Tinamidae voor en zijn wegens hun verschillende levenswijze in twee ondersoorten verdeeld: in de woudstuithoender, *Tinaminae* en de steppenstuithoender, *Rhynchotinae*. De neusgaten bepalen het onderscheid: bij de woudstuithoender liggen ze in de voorheft van de slanke, licht gekromde snavel en zijn doorgaans zonder tussenwand. De neusgaten van de steppenstuithoender bevinden zich daarentegen in de buurt van de snavel-inplant. Dat is aangepast aan hun levenswijze: ze graven en woelen vaak met hun snavel naar wat eetbaars in de bodem.

De rugzijde van hun poten wordt bij de woudstuithoender voor de onderverdeling in de soort als hulp gebruikt. Zo hebben deze bij 5 gelijksoortige van de soort Tinamus een ruwe oppervlakte. Daardoor hebben de vogels als takslaper een betere grip. Bij 3 gelijksoortige van de soort *Nothocercus*, de *schubtinamus*, hebben alleen de achtertenen schubben en bij de 21 gelijksoortige van de soort *Crypturellus*, bij de *glad-Tinamus* is de poot glad. Hierdoor vallen zij 's nachts veel minder op. Die 18 gelijksoortige steppenstuithoenders worden in 6 verschillende ordes opgedeeld

zonder dat er een belastend onderscheid te noemen was. Het zijn de pampahoender, *Rhynchotus*, en de pauwenstuihoender, *Taoniscus*, met telkens maar een gelijke, de patrijstinaamus, *Nothorcta*, met 7 gelijksoortige, de kwarteltinaamus *Nothura*, met 5 gelijksoortige, de Eudromia met 2 gelijksoortige en de drieteenstuihoender, *Tinamus*, met 2 gelijksoortige.

De Tinami behoren tot de oudste vogels van de wereld. Gevonden fossielen in Patagonië verlenen hun dat recht, zij werden op een ouderdom van 10 miljoen jaar geschat. Hun naaste verwanten zijn de *Nandus*, een beetje verderaf volgen de struisvogels, de emoes en de kasuarissen. Wegens de enorme grote ontwikkeling van de vleugels en het daarbij verloren gaan van de vliegcapaciteiten scheidde zich de wegen van deze loop- en platborstvogels en van de Tinami. In tegenstelling tot hun grote verwanten bezitten de stuihoenders al

▲ Hoe leuk de veren van de *Tinamus* vaak getekend zijn, laten deze vlekkenstuihoenders zien.

Bij het mannetje van de vlekkenstuihoender is de schutkleur zeer duidelijk te herkennen.

► De Parelsteenhoen komt voor in Argentinië tot Oost Chili, op deze foto in de buitenvolière.

eeuwen op het vlakke borstbeen een poederdunne pennenschacht en daarmee het vliegvermogen, dat ons bij papegaaien, duiven, rallen en reigers bekend is. Deze steeds opnieuw aangroeiende onderbeveering vervalt tot poeder en houdt gelijk de bevedering glad, schoon en waterafstotend.

Er is genoeg onderscheid bij de *Tinamus* van 15 cm lang en een gewicht van 45 gr, bij de pauwstuihoender, *Taoniscus nanus*, en 50cm respectievelijk 2 kg bij de *Tao*, *Tinamus tao*. De meeste stuihoenders hebben een grootte tussen 25 en 35 cm en een gewicht van 0,4 en 1 kg. In tegenstelling tot andere hoenderachtige worden hier de vrouwtjes groter en zwaarder dan de mannetjes.

Naast zand- en stofbaden stellen stuihoenders uitvoerige waterbaden zeer op prijs. Ze zwemmen goed en duiken bij gevaar ook nog. Sterke poten en hun schutkleur zijn toch het beste middel om aan gevaar te ontkomen.

Op een zeer minuscuul verschil na zijn bij een klein aantal gelijksoortige stuihoenders de mannetjes en vrouwtjes gelijk van kleur. De taak van de grotere vrouwtjes is alleen het leggen van eieren. Het mannetje scharrelt een vlakke komvormige kuil op en bekleeft dit met halmen en bladeren tot een nest. In zo'n rampzalig nest bebroedt het mannetje alleen de grote cilindervormige eieren, die een dikke, harde eischal

bezitten een laklaag in geel, chocoladebruin, groen, blauw, wijn- tot purperrood gekleurd.

De mannetjes van de verschillende gelijksoortige hebben tussen de 15 en 26 broeddagen nodig om de kuikens te laten uitkomen. Deze worden in hun dunne donswoollen verenkleed, een overwegend grijs tot roodachtig bruin gestreepte nestkleur, door de vader gevoerd. Snel kunnen ze vliegen, eerst een beetje lomp en luidruchtig, omdat alle stuihoenders nu eenmaal die korte en ronde vleugel bezitten. Een bijzonderheid bij de *Tinamus* is, dat de strakke bevedering niet door haakjes tezamen wordt gehouden, maar door was. Worden de veren uit elkaar getrokken, dan kunnen ze niet meer ineengevoegd worden. Het gevolg lijkt ongeveer op een versleten bevedering, die zelfs nog bijzonder is voor een rui. Net als bij ganzen hebben de mannetjes van de stuihoenders een penis, die alleen voor de paring uitgestoten wordt. Zo kan de geslachtsbepaling van de stuihoender uitstekend genoemd worden.

Sommige gelijksoortige, voornamelijk de woudbewoners, zijn gedurende de paartijd weinig gezellig. Zij leven soms kort met z'n tweeën of in kleine groepen, die steppenstuihoenders, die men als familie kan betrachten, zijn voortdurend samen in een kleine groep of in gezelschap van 50 en meer vogels.

Tinami beheersen niet echt een lied, maar laten wel een luid klinkende roep horen. Het zijn vaak alleen afzonderlijke orgel- of fluittonen van een zuivere klankkleur, die vaak in geluidssterkte varieert waardoor zij zich wat lieflijk of melangolisch laten aanhoren. De stemmen van de woudbewonende soorten zijn dieper en luider. Daarmee klinken zij kilometers ver door in het kreupelhout. De heldere roepen van de gezellige steppenbewoners zijn zachter en minder indrukwekkend. Zij dienen vooral als sfeergeluiden, waarmee de woudstuihoender meteen een eigen gebied afbakent.

In de voortplantingstijd roept het mannetje op zijn baltsplaats meerdere hennen tezamen en bevielt ze afwisselend. Hij voert ze daarna vaak in kleine kringen naar het nest, zodat meerdere vrouwtjes haar eieren in het nest leggen. De stuihoenders zijn in beide geslachten polygaam, zodat ook de hennen meerdere mannetjes bij elkaar kunnen roepen. In de vlakke nestkom, die het mannetje snel in de vegetatie van boomwortels of in het veld uit de grond krabbelt, leggen de vrouwtjes de eieren neer.

Met een sterk aanpassingsvermogen nemen de stuihoenders voer tot zich wat voorhanden is zowel plantaardig als dierlijk. Bij de gelijksoortige woudbewoners staan sappige vruchten bovenaan het menu, vooral bessen,

uitlopers van planten en bloemen alsook termieten, kevers, nachtvlinders en rupsen. Maar ook kleine kikkers, hagedissen en zoogdieren worden gegeten. De steppenbewoners nemen het gras, wortelen, knollen, jonge loten en bladeren op, maar ook sprinkhanen, vlinders, mieren en andere kleine dieren.

Tussen september en maart worden de jongen bij de stuihoenders grootgebracht. Dan wemelt het van de insecten, die dienen voor het nodige proteïnerijke hoofdvoedsel. Dit is voor een snelle groei van het kuiken verantwoordelijk. Wanneer zij in de aankomende herfst en winter zelfstandig zijn, zijn zaden en andere plantaardige stoffen bij voorkeur hun voeding.

Stuihoenders zijn in hun thuisgebied een begeerd veerwild en worden zo sterk gejaagd dat ze bijna uitgestorven waren. Men heeft menig gesloten jachtseizoen verordonneerd, waardoor het bestand zich verbazingwekkend goed heeft kunnen herstellen. Enige Tinami behoren nog tot de bedreigde diersoorten, omdat hun levensgebied vernietigd is.

Zeer zelden wordt er over het houden en de kweek van stuihoenders in de vakpers bericht, terwijl er een aantal liefhebbers van deze vogelfamilie zijn. In mijn omgeving leeft de Tinamus liefhebber Hans-Jochem Hensel, Humbergen, en kon ik de informatie en de

meeste foto's voor dit bericht bij hem verkrijgen. Negen stuihoenders had Hensel verzorgd, bij 5 gelijksoortige eileggers, de kastanje- alsook met de roodsnaveltinamu heeft hij kweekresultaat gehad.

De volgende negen gelijksoortige stuihoenders wil ik in een klein portretje aan u voorstellen:

De grootste stuihoender is de *Tao*, *Tinamus tao*, die 49cm lang kan worden en een gewicht van 2 kilo bereikt. Hij leeft in Guyana en Venezuela tot in het oosten van Peru, Bolivia en Brazilië tot in het zuidwesten van het Amazonebekken.

De 4 ondersoorten onderscheiden zich heel weinig in grootte en kleur. De ongeveer 9 gelegde blauwgroen gekleurde eieren worden 21-22 dagen lang bebroed. Ze zijn reeds meerdere malen gekweekt en waarschijnlijk voor het eerst in 1981/82 in vogelpark Walsrode.

Met 9 ondersoorten komt ook de kastanje-tinamu voor, *Crypturellus obsoletus*, lang 25 tot 30 cm, gewicht 350-550 gr en woonachtig in Venezuela, Colombia, Equador, Peru, Bolivia en Centraal-, Zuidwest-, en Zuidoost-Brazilië en vandaar ook nog in Oost-Paraguay en Noordoost-Argentinië.

De Kastanje-tinamu is, zoals de meeste woudstuihoenders, qua kleur juist zeer universeel. Zij hebben niet zo'n uitgesproken schutkleur nodig als de steppenstuihoender.

De cordobastinamou ziet er hetzelfde uit als een serie andere soorten. Dit en het onderscheid in grootte tussen vrouwtje en mannetje maken het werkelijk moeilijk om goede paren samen te stellen.

De Taczanowskisteen hoen, de geslachten zijn gelijk gekleurd.

Het legsel bestaat haast altijd uit 5 donkerlila of chocoladebruin gekleurde eieren, die in ongeveer 19 dagen uitbroed worden. Hensel berichtte van een haan, die een diep komkrabde en netjes bekleedde en het legsel bij ieder verlaten van het nest netjes toedekte. De kuikens bezitten naderhand een dicht goudbruin, maar dun verenkleed met een zwartbruine bovenkop.

De 4 ondersoorten van de roodsnaveltinamus, *Crypturellus tataupa*, bereikt een lengte van 24-27 cm en een gewicht van 170-300 gram. Zij worden eenvoudig tataupa genoemd en komen voor in Noordoost-Brazilië tot in Noord-Argentinië en Peru, als ook diep in het woud tot een hoogte van 2.900 meter. Het mannetje bebroedt de

Zoals aan de gesloten AZ-ring te herkennen is, gaat het hier bij dit roodsnaveltinamu-mannetje om een gekweekte vogel.

4 tot 5 wijnrode en vaalbruine eieren 19 dagen lang. De donkere vaalbruine kuikens zijn door Hensel en andere liefhebbers in natuurbroed regelmatig gekweekt, door een Franse stuihoender vriend al in 1903.

Tot de grote gelijksoortige behoort het pampahoen, *Rhynchotus rufescens*. Deze bereikt een lengte van 42 cm, weegt 1.000 gram en komt in 4 ondersoorten van Oost-Brazilië tot Noord-Bolivia en Argentinië voor. Zijn woongebied strekt zich uit van het diepe woud tot een hoogte van 3.000 m en omvat verschillende biotopen.

Het legsel bestaat meestal uit 5 wijnrode eieren die in 20 dagen worden uitgebroed. Ondanks dat ze sterk bejaagd worden, is het pampahoen nergens bedreigd. Al vanaf 1869 worden zij in dierentuinen en in volières bij liefhebbers gekweekt.

In steile wanden en op hoge bergen van 2.700- 4.000 meter hoog en in het Zuidoostelijk deel van Peru leeft het Taczanowskistuihoen, *Nothoprocta taczanowskii*. Het wordt meestal 32-36 cm lang en weegt 800 gram. Ingevoerd worden ze bij tijd en wijle. Toch verloopt de gewenning uit zijn herkomst, het hooggebergte zonder problemen. Helaas zijn er weinig paren te verkrijgen waardoor de meeste kweekrondes vanaf het begin gedoemd zijn te mislukken.

Van Bolivia en Paraguay tot in Midden-Argentinië leeft de Cordobastuihoender, *Nothoprocta cinerascens*. De beide ondersoorten kunnen niet aan de grootte van 33 cm noch aan het gewicht van

500-600 gram onderscheiden worden, maar meer aan hun kleurtekening. In het diepe binnenland en hangend aan – op een hoogte van 1000 meter – worden door hun ten zeerste gewaardeerd. Van september tot april broedt het mannetje meestal in twee broedrondes dikwijls 8-12 vale lichtbruinrode eieren in een tijd van 19 dagen uit. De dieren van Hensel en van andere liefhebbers hebben al meerdere legfels gebracht, helaas tot nu toe nog geen jongen. Aan steile wanden en aan randen van de ravijnrivier in de Andes van Equador tot in het noorden van Chili en Argentinië op 1.500 tot 4.200 meter hoogte leeft de Andesstuihoender, *Nothoprocta pentlandii*, die 25-30 cm lang en 260-330 gram zwaar wordt. Onder in het bos wordt de nestkom verstopt met halmen, dunne twijgen en met wat donsbevedering bekleed. De 5-14 eieren zijn van een bleekbruine kleur met een lila glans. De sterke zwart en bruin gestreepte kuikens komen uit na 19 broeddagen. Voor het houden van deze hooggebergtevogel zijn er geen problemen.

Met een lengte van 24 tot 26 cm en een gewicht van 160-340 gram behoort de gevlekte stuihoender, *Nothura maculosa* tot de kleinere soorten stuihoenders. Zij komen in 8 ondersoorten van oostelijk Brazilië over Paraguay en Uruguay tot Zuid-Argentinië (zonder Patagonië) voor. Op twee ondersoorten na leven ze allemaal in het vlakke land. Uit de 4 tot 6 rood- tot chocoladebruine eieren komen na 18 broeddagen de jongen. Zij worden sterk bejaagd, maar hebben zich in goede tijden weten te behelpen

met aanpassing in het cultuurlandschap om hun bestand uit te bouwen. Onder vogelkwekers is de vlekenttinamu geliefd, omdat ze makkelijk te houden, te voeden en te kweken zijn.

De volgende ondersoort de parelstuihoender, *Eudromia elegant*, ook wel schopstuihoender genoemd bereikt een lengte van 41 cm en een gewicht van 400-800 gram. Zij leven met 10 ondersoorten in het westen en zuiden van Argentinië en in het zuiden van Chili en wel in het droge gras- en boslandschap van het diepe binnenland tot een hoogte boven de 2.000 meter. De 5-9 geelgroene eieren worden in 21 -22 dagen uitgebroed, waarvoor een vlakke nestkom met enkele halmen of bladeren bekleed wordt. De kweek is regelmatig gelukt, waardoor de dierentuin van Wuppertal sedert 1980 regelmatig nakweek heeft, die dan naar een of andere dierentuin of aan liefhebbers uitgegeven konden worden.

TEXST EN FOTO'S: HORST BIELEFELD
Stuihoenderliteratuur: Davis, L. Irby, 1972

- 1 De eieren van een parelstuihoender bezitten een glanzende felgroene kleur.
- 2 Deze beide eieren, net als bij alles tao's, zijn direct na het leggen voorzien van een sterke groenblauwachtige kleur, maar zij verbleken vrij snel daarna.
- 3 De in wijnrood-vaalbruinachtige getekende kleuren zijn de eieren van de roodsnavel tinamu.
- 4 Het eerste legsel van een cordobastuihoender.

Zo nu en dan hoor je de opmerking dat het houden van zangkanaries in het algemeen en van de Spaanse zangkanarie timbrado in het bijzonder voorbehouden is aan mensen die of in de vut zitten dan wel gepensioneerd zijn. Overigens vertellen de vutters en gepensioneerden mij, dat zij tijd tekort komen en niet weten waar zij vroeger de tijd vandaan haalden om te werken. Wat hiervan waar is, zal ik in de nabije toekomst wellicht ervaren. Als hoofdreden wordt door aspirant-liefhebbers van zangkanaries genoemd, dat zij afzien van het houden van deze kostelijke zangers, omdat zeer veel tijd in de trainingsperiode voor de tentoonstellingen gaat zitten.

Zangkanaries

ook voor mensen met een (drukke) baan

Tevens heb je extra ruimte nodig voor het opstellen van de z.g. zangkast.

Kennelijk wordt verondersteld, dat vooral het trainen zo veel tijd kost, dat alleen vutters en gepensioneerden daarover kunnen beschikken. Met deze veronderstelling ben ik het absoluut oneens. Uitgangspunt van een liefhebber is toch: "Waar een wil is, is.....!" De verzorging van zangkanaries vergt niet meer tijd dan de verzorging van tropen, kleurkanaries of kromsnavels. Om deze vogels op een verantwoorde wijze op de tafel bij de keurmeester te laten zetten zal de liefhebber zijn vogels ook moeten trainen, beoordelen en conditioneren. Of worden deze zo uit de voliëre gevangen en in een tentoonstellingskooi gezet? De ware liefhebber, en dit zijn wij toch, zal alle moeite doen om zijn vogels optimaal getraind en geconditioneerd op de tafel van de keurmeester te krijgen.

Welnu. Al meerdere jaren ben ik liefhebber/kweker van de Spaanse zangkanarie timbrado. De timbrado is een temperamentvolle vogel, waarvan de mannen een bijzonder mooi en gevarieerd lied zingen. Maximaal kunnen zij 12 toeren zingen. De wisseling in het brengen van de toeren is erg snel, waardoor het in het begin erg lastig is te achterhalen welke toeren gezongen worden. Geen nood, met behulp van de standaard en de CD van de Dutch Timbrado Society, de contacten met keurmeesters en andere liefhebbers en het beluisteren van de eigen vogels wordt het in korte tijd steeds duidelijker welke toeren er worden gezongen en wat de kwaliteit daarvan is. Zoals eerder opgemerkt wordt in het algemeen gedacht, dat je over veel vrije tijd moet beschikken om zangkanaries te trainen. Ideaal zou een zee aan vrije tijd zijn, doch noodzakelijk is dat niet. Ik zelf heb een drukke baan. Ik weet hoe

laat ik 's morgens de deur uit ga, maar wanneer ik er weer inkom, is doorgaans niet bekend. Veelal is dat tussen 6 en 7 uur 's avonds, waarbij 1 of 2 avonden per week de thuiskomst tussen 10 of 11 uur is. Dit houdt in dat het voor mij onmogelijk is in de zangtrainingsperiode de vogels in de week uit te zetten. Ook de huisgenoten zijn druk en hebben eveneens geen gelegenheid of interesse dit voor mij te doen. Geen nood. De wijze waarop ik dit heb opgelost, is erg simpel en doeltreffend. Omdat ik ook niet over een zangkast beschik, heb ik het volgende gedaan. Ik heb de beschikking over 15 broedkooien, verdeeld over drie rijen van 5 kooien boven elkaar. Als zangkast gebruik ik een blok van 6 kooien, 2 naast elkaar en 3 hoog. Per kooi passen daar 3 zangkooitjes in. Aldus heb ik de beschikking over 18 zangkooitjes. Langs de bovenkant van de bovenste kooien heb ik een lijn gespannen, waaraan de van mijn moeder gekregen vitrage is bevestigd. Deze vitrage kan naar een kant worden opengeschoven, zodat de vogels verzorgd kunnen worden. Omdat ik de vitrage overdag niet open of dicht kan doen, heb ik hetzelfde effect proberen te bewerkstelligen door via de tijd klok de TL-verlichting 2 maal 30 minuten gedurende de dag te laten branden. In de trainingsperiode gaat deze verlichting 's morgens om 6.30 uur aan. Op dat moment ben ik ook bij de vogels en schuif ik de vitrage open. Gedurende 15 minuten luister ik op mijn gemak naar de zang. Op de groene rand van de zandlade van de broedkooi zet ik bij een goede zangbeurt een streepje met krijt. Na 14 dagen heb je al een duidelijk beeld welke vogels aan de competitie gaan meedoen. Na 15 minuten verzorg ik de vogels en ga weer naar binnen om mijn eigen toilet af

te maken en voor het ontbijt te zorgen. Om ca. 7.30 uur ga ik weer naar de vogels. Deze hebben zich intussen te goed gedaan aan het zaad en gedronken en zingen weer volop. Om 7.45 uur sluit ik de vitrage en maak mij gereed om naar kantoor te gaan. Om de vogels aan andere geluiden te laten wennen staat de radio in het vogelverblijf overdag aan (radio Utrecht !!). In het weekend zet ik de vogels op zaterdag en zondag uit en beoordeel de kwaliteit van de al geselecteerde vogels. (krijtstreepjes). Dat uitzetten kan overal in huis gebeuren. Of de andere huisgenoten langslopen of praten deert de vogels niet echt. Afgaande op de prestaties van de vogels op de tentoonstellingen waarover ik als kweker zeer tevreden ben, ben ik m.i. toch goed bezig. Uiteraard heb ik in het verleden goede vogels kunnen aankopen van gerenommeerde kwekers. Concluderend kan worden gesteld dat,

- zangkanaries zonder al te veel extra moeite ook door mensen met een (drukke) baan kunnen worden gehouden.
- extra ruimte niet nodig is, als je op de bestaande mogelijkheden let.
- trainen mogelijk is op de wijze zoals ik heb beschreven.

Ik ben ervan overtuigd, dat de vogels u bijzonder veel teruggeven in de vorm van een adembenemende zang.

Heeft dit stukje uw belangstelling gewekt voor zangkanaries en in het bijzonder de Spaanse zangkanarie timbrado, surf dan eens naar de website www.timbrado.nl. Op deze site staat ongelooflijk veel informatie over deze vogels.

TEKST: HARRY SMIT, NIJMEGEN
FOTO: PIET ZWINKELS

Veranderingen bij Kleurkanaries

In het maart nummer van *Onze Vogels* hebben wij het bestuur KMV k/p U reeds geïnformeerd over de ophanden zijnde veranderingen bij de kleurkanaries. Is stilstand achteruitgang was de pakkende tekst van het artikel. De tijd staat niet stil vandaar wederom een artikel met nadere informatie. Het bestuur KMV k/p heeft in samenspraak met de Technische Commissie (TC) van de A.N.B.v.V. de afspraak kunnen maken dat het zeer zeker wenselijk is om voor Nederland te komen tot een gezamenlijke standaard voor kleurkanaries. Hiervoor hebben wij de intentie uitgesproken en vast gelegd om tot een Nederlandse standaard te komen. Uiteraard sluiten wij onze ogen niet voor de ontwikkelingen in het buitenland en zullen deze voor zover als mogelijk en haalbaar meenemen. Dit artikel is tot stand gekomen in gezamenlijk overleg met de TC van de A.N.B.v.V. en het KMV k/p van de N.B.v.V.

Bij de kleurkanaries zullen er de komende jaren belangrijke veranderingen worden doorgevoerd. Waarom zult U zeggen? Het antwoord hierop is snel te geven, omdat wij de laatste jaren steeds verder uit de pas gaan lopen bij alle andere bij de COM aangesloten landen. De keurmeesters besturen hebben besloten om de COM voor zover als mogelijk is te gaan volgen. Allereerst zijn enkele jaren geleden de benamingen van de kleurkanaries aangepast. Zo werd Goudgroen, Zwart geel intensief en werd de Agaat, Agaat geel schimmel. Iedereen dacht toen dat het erg lang zou duren alvorens de liefhebbers zich dit eigen gemaakt zouden hebben, maar tot ieders verbazing waren de keurmeesters en de liefhebbers er na één jaar al aan gewend.

Daarna fase twee, de invoering van het internationale keurbriefje, met daarop vier verschillende keurschalen. Ook hieraan was iedereen snel gewend. Op deze keurbrief is het veel beter mogelijk om de kwaliteiten van de vogel afzonderlijk te beoordelen. Dan nu fase drie. Een fase die waarschijnlijk wat anders zal verlopen, omdat het hier niet alleen gaat om benamingen en een keurbriefje, maar nu gaat het om veranderingen bij de vogels. Het uiterlijk van een aantal kleurslagen zal een forse verandering ondergaan, maar wel gestoeld op de internationale stan-

daardeisen. Het wordt toch tijd dat wij in een verenigd Europa, waar grenzen wegvallen ook op het gebied van de vogelsport, dezelfde taal gaan spreken en de vogels gaan beoordelen aan de hand van dezelfde criteria.

Wat gaat er zoal veranderen: vooral zullen er grote veranderingen optreden bij de vol melanine vogels, dus de zwart en bruinseries, uiteraard zullen dan ook een aantal mutaties van de vogels uit deze series mee moeten veranderen. Het fijne onderbroken streepje zal bij deze vogels plaats maken voor een wat bredere minimaal onderbroken tot ononderbroken bestreping.

Zo zal de bruine vogel, volgens de COM standaard straks een duidelijke donkerbruine eumelanine streep moeten laten zien op een ondergrond die geen phaeomelanine meer laat zien.

Maar wees gerust, wij zullen onze huidige mooie bruine pop niet de das ondoen, maar straks twee verschillende bruine vogels vragen, zij het dat deze mooie bruine poppen dan wel een duidelijke minimaal onderbroken tot ononderbroken eumelanine streep moeten laten zien op een ondergrond met maximaal phaeomelanine. De agaat- en isabel series (vogels met de

1e reductiefactor) zullen veel minder verandering ondergaan dan de vogels uit de vol melanine serie. De bestreping zal fijn, kort en onderbroken blijven, met duidelijke flanktekening. Dit zal tot gevolg hebben dat deze vogels een iets bredere bestreping krijgen dan wij tot nu toe gewend zijn.

Uitgangspunt bij alle melanine vogels is een duidelijke flanktekening. Veranderen doe je niet van de ene op de andere dag, we zullen dan ook de komende jaren overgaan van het ene naar het andere type, de komende jaren zullen wij dus beide vogels, die met een fijn en een grover melanine naast elkaar zien. Zo kunnen de liefhebbers langzaam overschakelen. Na de COM wedstrijd in Zutphen 2006 zal de omslag een feit zijn. Dan moet er toch gekeurd worden naar de internationale standaard en dit lijkt ons het beste moment om de overgang te realiseren.

Maar nu naar de aanpassingen aan de standardeisen. De 4 klassieke melanine. Algemeen: tot deze groep behoren de vier basis melanine kleuren (zwart, bruin, agaat en isabel). Deze vier basis melanine kleuren kunnen voorkomen met een witte (kleurloze), gele of rode lipochroomkleur. De gele en rode lipochroomkleur al dan niet in combinatie met de ivoorfactor. De zwart- en bruinserie met maximaal melanine (ongemuteerd) en de agaat- en isabelserie beide ontstaan door de 1e reductiefactor. Bij de zwart- en bruinserie is het melanine bezit identiek wat betreft de hoeveelheid, alleen de kleur verschilt.

Zwart, maximaal zwarte eumelanine. Bruin, maximaal donkerbruine eumelanine. Beide moeten een duidelijke minimaal onderbroken tot ononderbroken bestreping laten zien. De breedte van de eumelanine bestreping mag niet breder zijn dan de zones tussen deze bestreping. De lipochroomkleur moet zuiver en gelijkmatig zijn en duidelijk waarneembaar tussen de bestreping. Naast de bovengenoemde bruine vogel zullen wij zoals, eerder beschreven, onze schimmel poppen blijven waarderen.

Wij zullen in de Bruin serie straks de onderstaande kleuren vragen: bruin geel (rood) intensief (geen zichtbaar phaeo melanine), bruin geel (rood) schimmel (maximaal bruin eu- en phaeomelanine), bruin wit intensief (geen zichtbaar phaeo melanine), bruin wit schimmel (maximaal eu- en phaeomelanine). Wij wijken hier af van de internationale standaard, maar hopen op deze manier tegemoet te komen aan de kwekers en zullen ons inzetten om beide opgenomen te krijgen in de internationale standaard.

Maar als kweker weet U dat U poppen met maximaal phaeo op dit moment niet naar

internationale wedstrijden kunt inzenden. Bij de agaat- en isabel groep moet de werking van de Te reductiefactor duidelijk zichtbaar zijn. Hierdoor wordt de bestreping iets fijner en onderbroken in tegenstelling tot de vogels uit de zwart- en bruinserie. De gehele vogel wordt wat helderder. De bestreping bij de agaat is zwart en bij de isabel bruin. De lipochroomkleur moet zuiver en gelijkmatig zijn en duidelijk waarneembaar tussen de bestreping.

Duidelijk en goed waarneembare flanktekening is een belangrijke eis! Voor de vier melanine groepen onderscheiden wij de volgende eisen: duidelijke bestreping, van de kop in de richting van de staart. Symmetrische bestreping in rug en flanken. Geen phaeomelanine bij de intensieve vogels, minimaal bij schimmelvogels. (*) Een duidelijke en zuivere en gelijkmatig lipochroomkleur, ook tussen de bestreping. Geen schimmel bij de intensieve vogels en korte gelijkverdeelde schimmel bij de schimmelvogels.

(*) Alleen bij de bruinserie onderscheiden we, vogels met en zonder phaeomelanine. Bij de bruine schimmels vragen wij maximaal phaeomelanine.

Klassieke melanine

De zwartserie

De kleurkanaries die tot deze serie behoren, zullen het zwarte eumelanine maximaal in hun bevedering hebben. De zwarte eumelanine in de vorm van een duidelijke bestreping in de rug en flanken. Tussen deze bestreping moet een zuivere en gelijkmatige lipochroomkleur zichtbaar zijn. De breedte van de eumelanine bestreping mag niet breder zijn dan de zones welke tussen de bestreping aanwezig zijn. De oxidatie zal zichtbaar zijn vanaf de kop en doorlopen tot in het onderlichaam.

De intensief en blauw (citroen) factor zullen een belangrijke rol spelen doordat zij de kleurintensiteit ondersteunen. De ivoorfactor zal de kleur intensiteit wat afvlakken. De snavel, poten en nagels moeten éénkleurig zwart zijn. Een zo helder mogelijke lipochroomkleur, met minimaal onderbroken tot ononderbroken bestreping, tussen deze bestreping mag geen phaeomelanine meer zichtbaar zijn, (dus geen bruin) maar een duidelijke zuivere en gelijkmatige lipochroomkleur. De breedte van de eumelanine bestreping mag niet breder zijn dan de zones welke tussen de bestreping aanwezig zijn.

De melanine moet aan de snavelbasis beginnen. De bestreping begint op de kop en loopt in rechte lijnen naar de staart. De flanken moeten een duidelijke bestreping laten zien die in overeenstemming is met de rugbestreping. In de pennen en de dekveertjes zal het melanine tegen de gemelaniseerde schacht aanliggen en zich over de gehele veer uitspreiden. In een smalle zone aan de vaanzijde van de veer, moet de lipochroomkleur

zichtbaar moet zijn. Bij intensieve vogels mag er geen phaeomelanine zichtbaar zijn.

Bij schimmel en mozaïek kanaries mag de bestreping nog breder overkomen. Minimaal phaeomelanine is toegestaan. Vogels zonder phaeomelanine genieten de voorkeur. Zwart wit.

Tot deze behoren de volgende kleurslagen: zwart wit dominant, zwart wit recessief. Er wordt geen onderscheidt gemaakt tussen intensief en schimmel. Ook het COM keurbriefje geeft voor deze kleurslag geen categorie aan. Duidelijke, minimaal onderbroken tot ononderbroken bestreping en maximaal zwart. Snavel, poten en nagels éénkleurig en zwart. Vleugel en staartpennen maximaal zwart. Een heldere lipochroom kleur. Geen zichtbare bruine phaeomelanine tussen de zwarte bestreping. Bij de dominant witte is een minimale gele aanslag vereist, in de buitenste vleugelpennen (rode aanslag is niet toegestaan en wordt niet gekeurd). Een duidelijke blauwstructuur zal de helderheid bevorderen.

Zwart intensief in geel en rood (inclusief ivoor). Tot deze behoren de volgende kleurslagen: zwart rood intensief, zwart rood ivoor intensief, zwart geel intensief, zwart geel ivoor intensief.

Voor de intensieve vogels uit de zwartserie met rode en gele lipochroomkleur, al dan niet in combinatie met de ivoorfactor gelden de onderstaande eisen.

Duidelijke, minimaal onderbroken tot ononderbroken bestreping en maximaal zwart. Snavel, poten en nagels éénkleurig zwart. Vleugel en staartpennen maximaal zwart, omzoomd aan de vaanzijde van de veer door de lipochroomkleur. Geen zichtbaar phaeomelanine. Een zuiver en gelijkmatige heldere lipochroomkleur, tussen de zwarte bestreping. Voor de gele lipochroomkleur, dubbele geelfactor in combinatie met een duidelijke blauwstructuur welke de helderheid zal bevorderen. Goede intensiefactor (geen zichtbare schimmel).

Zwart schimmel in geel en rood (inclusief ivoor en mozaïek).

Tot deze behoren de volgende kleurslagen: zwart rood schimmel, zwart rood mozaïek, zwart rood ivoor schimmel, zwart rood ivoor mozaïek, zwart geel schimmel, zwart geel ivoor schimmel, zwart geel ivoor mozaïek. Voor de schimmelvogels uit de zwartserie met rode en gele lipochroomkleur, al dan niet in combinatie met de ivoorfactor gelden de onderstaande eisen.

Duidelijke, minimaal onderbroken tot ononderbroken bestreping en maximaal zwart. Snavel, poten en nagels éénkleurig zwart. Vleugel en staartpennen maximaal zwart, omzoomd aan de vaanzijde van de veer

door de lipochroomkleur. Geen bruin phaeomelanine. Een zuivere en gelijkmatige heldere lipochroomkleur, tussen de zwarte bestreping. Voor de gele lipochroomkleur, geelfactor in combinatie met wat blauwstructuur welke de helderheid zal bevorderen. Een egale schimmelverdeling.

De Bruinserie

Bruin intensief met gele of rode lipochroomkleur, al dan niet in combinatie met de ivoorfactor.

We onderscheiden hier: bruin rood intensief, bruin roodivoor intensief, bruin geel intensief, bruin geelivoor intensief.

De kleurkanaries die tot deze melanine serie behoren, zullen het bruine eumelanine maximaal in hun bevedering hebben. De bruine eumelanine in de vorm van een duidelijke bestreping in de rug en flanken. Tussen deze bestreping moet een zuivere en gelijkmatige heldere lipochroomkleur zichtbaar zijn.

Voor al deze kleurslagen geldt: donkerbruine, minimaal onderbroken tot ononderbroken bestreping. Kleur van de poten nagels en snavel moeten van een bruinachtige kleur zijn. Donkerbruine vleugel- en staartpennen, aan de vaanzijde omzoomd met de lipochroomkleur. De aanwezigheid van blauwstructuur in combinatie met de gele lipochroomkleur zal ervoor zorgen dat de lipochroomkleur helder overkomt. Lipochroomkleur moet goed zichtbaar zijn tussen de donkerbruine melanine strepen.

De breedte van de eumelanine bestreping mag niet breder zijn dan de zones welke tussen de bestreping aanwezig zijn.

Geen enkel spoor van schimmel. Een zuivere gelijkmatige heldere lipochroomkleur. De ivoorfactor zal het bruin iets minder diep doen overkomen. De oxidatie zal zichtbaar zijn vanaf de kop en doorlopen tot in het onderlichaam. De intensiefactor zal een belangrijke rol spelen om de kleurintensiteit maximaal te laten zien.

Bruin schimmel met gele of rode lipochroomkleur, al dan niet in combinatie met de ivoorfactor.

Deze vogels zullen maximaal eu- en phaeomelanine moeten tonen in hun bevedering. Tussen de eumelanine bestreping zal het phaeomelanine maximaal aanwezig zijn.

We onderscheiden hier: bruin rood schimmel, bruin rood mozaïek, bruin roodivoor schimmel, bruin rood ivoor mozaïek, bruin geel schimmel, bruin geel mozaïek, bruin geelivoor schimmel, bruin geel ivoor mozaïek. Voor deze kleurslagen geldt: een duidelijke donkerbruine minimaal onderbroken tot ononderbroken bestreping. Maximaal phaeomelanine tussen de donkerbruine bestreping. Kleur van de poten nagels en snavel moeten van een bruinachtige kleur zijn. Donkerbruine vleugel- en staartpennen,

met aan de vaanzijde een omzoming van phaeomelanine en lipochroomkleur. Een zuivere gelijkmatige heldere geefactor. Egale schimmelverdeling. Geen witte omzoming in rugdek. (dit is een melanine gebrek). De ivoorfactor zal het bruin iets minder diep doen overkomen.

Bruin wit

We onderscheiden hier: bruin wit intensief, bruin wit schimmel. Beide kleurslagen kunnen voorkomen in dominant en recessief.

Bij deze kleurslag de grootste verandering, omdat hier vanaf heden onderscheid gemaakt zal gaan worden tussen bruin wit

intensief en schimmel. Bij de burgerlijke stand op het keurbriefje zal vanaf heden worden vermeld, bruin wit intensief of bruin wit schimmel. Bij de intensieve vogels wordt er naar gestreefd zo weinig mogelijk phaeomelanine tussen de donkerbruine minimaal onderbroken tot ononderbroken eumelanine bestreping.

Bij de schimmel vogels wordt er naar gestreefd om zo veel mogelijk phaeomelanine over de gehele vogel zichtbaar te krijgen in combinatie met maximaal donkerbruine eumelanine strepen minimaal onderbroken tot ononderbroken. Lipochroomkleur moet zichtbaar blijven.

combinatie met de witte lipochroomkleur zal ervoor zorgen dat de lipochroomkleur helder overkomt. Lipochroomkleur moet goed zichtbaar zijn tussen de donkerbruine melanine strepen. De breedte van de eumelanine bestreping mag niet breder zijn dat de zones welke tussen de bestreping aanwezig zijn. Geen enkel spoor van schimmel. Voor vogels met dominant wit is minimaal gele aanslag in de onderste vleugelpennen een eis.

Bruin wit schimmel

Donkerbruine, minimaal onderbroken tot ononderbroken bestreping. Maximaal phaeomelanine. Kleur van de poten nagels en snavel moeten van een bruinachtige kleur zijn. Donkerbruine vleugel- en staartpennen maximaal eu- en phaeomelanine. Lipochroomkleur moet zichtbaar blijven. Voor vogels met dominant wit is minimaal gele aanslag in de onderste vleugelpennen een eis. Opmerking: vooral bij de schimmels in de bruiserie wil het nogal eens voorkomen dat er enkele witte omzomingen van rugdek veertjes zichtbaar zijn. Dit wordt gestraft in de rubriek melanine, het wordt gezien als een melanine gebrek. Volgende keer meer.

Namens het bestuur KMV k/p van de N.B.v.V. en de TC kleurkanaries van de A.N.B.v.V.

IJsselhal Zwolle

**Zaterdag
4 oktober
2003**

- * Met 10.000 m² verkoopruimte de allergrootste.
- * Geen tocht en kou door uniek sluiensysteem.
- * Ruime parkeergelegenheid.
- * Kwartels verboden n.a.v. Faunawet
- * Niet zelfstandige vogels verboden.
- * Openingstijden: van 11.00 tot 16.00 uur.
- * Handelaren vóór 9.30 uur binnen.
- * Plaatsreservering verplicht tot 1 week voor de markt.
- * Op 10 minuten loopafstand NS-station

Organisatie "De Volièrevriend" Zwolle Holland
Inlichtingen: P.H. Polman H. Huisjes
038-4651834 038-4217472
ph.polman@12move.nl

De volgende markten zijn op zaterdag 14 februari en 18 september 2004

Let op

Let op

Op veler verzoek een extra vogelmarkt

**Grootste overdekte
vogelmarkt van Europa in Meppel**

Op zaterdag **6 september**
en zaterdag **11 oktober**

Organiseert Vogelweelde Meppel e.o.
haar vogelmarkten
Geopend van 10.30 - 16.00 uur

Dringend verzoek gezonde vogels in
schone kooien aanbieden.

Handelaren dienen vóór 9.00 uur binnen te zijn.

Geen kwartels of duiven art.3 van de veewet.

Voor gratis parkeerplaatsen volg de borden.

Reserveer op tijd vol=vol

Standruimte reserveren is verplicht, dagelijks van
19.00 - 21.00 uur.

Tot woensdag voorafgaand aan de markt

Bij Henk Smeenge 0522-491759

Bruin wit intensief

Voor al deze kleurslagen geldt: donkerbruine, minimaal onderbroken tot ononderbroken bestreping. Kleur van de poten nagels en snavel moeten van een bruinachtige kleur zijn. Donkerbruine vleugel- en staartpennen. De aanwezigheid van blauwstructuur in

KLEINE ZAKELIJKE ADVERTENTIES

De Vogelstal houtfabricage: leverancier van multy-plex broedkooien, Meta broedkooien, zaadautomaten, binnen- en buitenvolière's, nestkasten, voorfronten, t.t. kooien, duiventillen, kippenhokken, konijnenhokken enz. Jan v/d Heijdenstraat 22B, 2665 JA Bleiswijk. Tel. 010-5216839 fax 010-5218262. E-mail: jmailto:vogelstal@zonnet.nl | vogelstal@zonnet.nl

STANDAARDEISEN

Agapomiden (94)	€ 5,70	Psephotussoorten (93)	€ 4,55
Algemene erfelijkheidsleer	€ 5,70	Purhura soorten (99)	€ 5,70
Australische prachtvinken (98)	€ 6,80	Rosella's (92)	€ 4,55
Catharinaparkieten (01)	€ 4,55	Timbrado's (99)	€ 4,55
Chinese dwergkwartels (96)	€ 3,40	Valkparkieten (89)	€ 4,55
Diamantduiven (92)	€ 3,40	Waterslagers (00)	€ 4,55
Erythrura (98)	€ 3,40	Zebra vinken (99)	€ 9,10
(papegai-amadine's)	€ 5,70	Zilverbekjes, Loodbekjes,	
Europese cultuurvogels (96)	€ 10,20	Rijstvogels, etc. (01)	€ 6,80
Gouldamadines (97)	€ 6,80		
Crasparkieten (98)	€ 6,80		
Harzers (99)	€ 4,55	Aanvulling Standaard	
Japane kwartels (93)	€ 4,55	Kleurkanaries (99)	€ 2,75
Japane meeuwen (95)	€ 4,55	Aanvulling Standaard	
Kleurkanaries (95)	€ 11,35	Gouldamadine (00)	€ 1,15
Kleurkanaries (95) met map	€ 13,60	Aanvulling Standaard	
Lachduiven (99)	€ 5,70	Japane Meeuwen (01)	€ 3,20
Lonchura's (95)	€ 6,80	Aanvulling Standaard	
Postuurkanaries (99)	€ 11,35	Lonchura's (01)	€ 3,20

D.M.P.

Engineering LTD

INCA 100-EEN IMITATIE VAN HET NATUURLIJKE NESTELPROCES AUTOMATISCHE PAPEGAAIENBROEDMACHINE

- Innovatieve en geavanceerde automatische broedmachine

- Uniek verwarmingssysteem
- Speciale vochtgeheids / temperatuurmeter
- Karing van de eieren
- Makkelijk te onderhouden en schoon te maken

Capaciteit: 30 (30) of 40 (40) papegaaieieren. Vermogen: 30 watt. Afmetingen: 430 x 220 x 240 mm

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met één van onze dealers:

The Netherlands: Fr. Heusschers J.H. Fontein (T)+31 (0)410 211794 (F)+31 (0)410 212690
Belgie: Patrick Heus N.V. Birds Trading Co. (T)+32 (0)11 54 50 47 (F)+32 (0)11 86 12 46

Indiase Bergkwartel

FOTO: JAN DE NIJS

De Indiase bergkwartel is een vrij onbekend soort.

De volwassen dieren hebben het formaat van 21,5 tot 23 cm. De haan is vanaf de kruin tot aan de nek bruinachtig grijs, met zwarte biezen; de zijanten van de kruin zijn zwart; het voorhoofd en een brede strook onderaan

beide zijden van de kruin zijn wit; gedeelten van de kop, de kin en de keel zijn zwart, met een witte band aan beide kanten van de laatste genoemde. De boven- en onderzijden zijn grijs, de eerstgenoemde voorzien van olijfgrijs, en de veren aan de uiteinde allemaal zwart. De onderkant van de staart is zwart, met witte spikkels. De ogen zijn rood, de poten oranje-rood, en de snavel is geel. De Hen: bovenzijde bruin, de meeste veren

met zwarte biezen of vlekken, een zwarte band op beide zijden van de kruin, de wenkbrauwen en de zijanten van de kop zijn grijs, de keel is wit, de onderzijde is gelijk aan de rug, maar iets bleker en wat geliger bruin. Het zijn vrij rustige vogels in de volière. Op de foto is duidelijk het verschil tussen haan en hen te zien.

TEKST: CHARLES VEENHUIZEN

KALENDER 2003 AUGUSTUS • Grijsrug dwergpapegaai

FOTO: PIET ZWINKELS

Forpus coelestis

Ondanks hun geringe grootte zijn de vogeltjes van het geslacht *Forpus* echte miniatuur kortstaart -papegaaien. Zelfs hun paring en gedrag lijken uitzonderlijk op dat van de Zuid Amerikaanse papegaaien. Dat deze vogeltjes zo weinig ruimte nodig hebben, in tegenstelling tot andere soorten papegaaien, spreekt in hun voordeel, speciaal voor kwekers die weinig ruimte bezitten. Ze zijn gemakkelijk te seksen, zelfs al in het nest. Verder zingt het mannetje ook nog. Zij hebben de gewoonte om buiten de nestkast te zitten of juist in de invliegopening, terwijl ze een lang, tjiepend en niet onmuzikaal gezang voortbrengen. De rest van hun vocaal repertorium lijkt een beetje op dat van agaporniden, doch alleen veel zachter.

Het Grijsrug dwergpapegaaitje is de meest bekende soort bij de liefhebbers.

Deze 12,5 cm metende vogeltjes vindt men langs de Pacifische zijde van de Andes, van de Chone rivier regio westelijk Ecuador naar het zuiden tot ongeveer Trujillo in noordwestelijk Peru. Het zijn bewoners van droge struikwas gebieden en lage begroeiing in de tropische zone.

Ze leggen 4 - 6 eieren met tussenpozen van 2 dagen. Ze beginnen te broeden na het leggen van het 2e ei en dat gedurende 17 dagen. De jongen worden naakt geboren en na zo'n 10 dagen zijn de slagpennen al te zien en na 20 dagen de groene veertjes. Op een leeftijd van 30 dagen verlaten de jongen het nest.

Deze dwergpapegaaitjes zijn heel goed te houden in ruime broedkooien, als nestkasten kunnen we die voor grasparkieten gebruiken. Als nestmateriaal kunnen stukjes vermolmd hout gegeven worden die door de vogels fijn geknaagd worden. Een voeding voor agaporniden schijnen deze vogeltjes goed te bevallen.

We kennen een aantal kleurmutaties bij de Grijsrug dwergpapegaai waarvan een zeer fraaie nu aanwezig op deze kalender.

DOOR: GER ESSENBERG

Het Genus *Euplectes*

Bij vogelliefhebbers en in de vogelhandel worden regelmatig wevers aangetroffen die tot het genus *Euplectes* horen, de zogenaamde vuurwevers.

Het betreft 6 uit Afrika afkomstige soorten met diverse ondersoorten. Soms wordt deze groep ook wel de rode bisschoppen genoemd, waarbij de soort *E.aurea* dan bij de gele bisschoppen wordt ingedeeld. Wie in de vogelliteratuur gaat zoeken komt een grote schakering Nederlandse soortnamen tegen voor deze 10 tot 14 cm grote groep vogels. Lang niet altijd wordt uit de omschrijving duidelijk welke (onder)soort het nu precies betreft. Door de heer M.Visser, uit Ochten zijn in de afgelopen periode een aantal soorten verzameld. Door deze vogels in het broedkleed te fotograferen en van een zo eenduidig mogelijke naam

te voorzien hopen we bij te dragen aan het ontrafelen van een deel van deze verwarring. Zonder in te gaan op ornithologische aspecten is een overzicht gemaakt van meer en minder gebruikte namen voor deze (onder)soorten. In het overzicht zijn ook de Duitse namen opgenomen omdat "verderlandsen" van deze Duitse namen nogal eens tot verwarring heeft geleid. Uiteindelijk is gekozen voor een Nederlandse voorkeursnaam die de betreffende (ondersoort) zo goed mogelijk weergeeft.

TEKST EN FOTO'S: BEREND BOSCH.

Foto 1:
1-0 *E. f. franciscana*,
Oranje wever.

Foto 2:
0-1 *E. f. franciscana*,
Oranje wever.

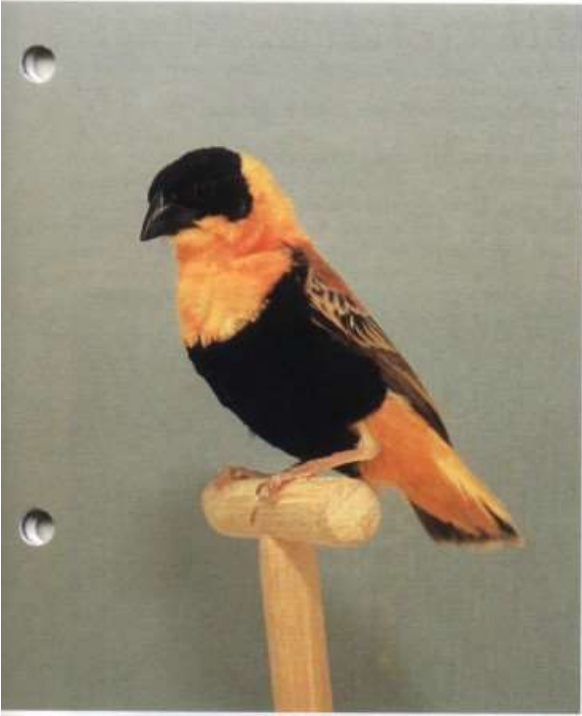
Foto 3:
1-0 *E. o. orix*,
Grenadier wever.

Foto 4:
1-0 *E. h. hordacea*,
Roodvoorhoofd wever.

Foto 5:
1-0 *E. n. nigroventris*,
Zwartbuik wever.

WETENSCHAPPELIJKE NAAM	NEDERLANDSE VOORKEURNAAM	OOK GEBRUIKTE NAMEN	DUITSE NAAM	FORMAAT	OPMERKING
<i>E.orix.o</i>	Grenadierwever	Orix wever Rode bisschop	Oryxweber of Grenadierweber	13 cm	<i>E.o.nigrifrons</i> wordt ook wel zwartborst-wever genoemd (Laubscher) <i>E.o.trigidus</i> is zeldzaam en kent een klein verspreidingsgebied.
<i>E.fransiscana.f</i>	Oranje wever	Oranje bisschop, Vuurwever	Feuer weber	12 cm	<i>E.f.pusilla</i> lijkt op <i>E.f.f.</i> maar heeft kortere staartdek veren. <i>E.f.sundervalli</i> wordt gezien als overgangsvorm met <i>E.o.o.</i>
<i>E.hordacea</i>	Roodvoorhoofdwever	Roodkruin wever, Zwartvleugel wever, vlammen wever en vlammen kroonbisschop	Flammenweber	13 cm	<i>E.h.craspedoptera</i> is iets kleiner dan <i>E.h.h.</i> en valt op door onderstaartdek dat witte uiteinden toont. <i>E.h.sylvatica</i> is intenser bloedrood van kleur.
<i>E.nigroventris</i>	Zwartbuikwever	Zanibar Rode Bisschop	Brandweber	10 cm	<i>E.n.rifigula</i> heeft een gesloten rode halsring.
<i>E.gierowii</i>	Zwarte vuurwever		Bischofweber	15 cm	<i>E.g.g.</i> en <i>E.g.ansorgei</i> die ook wel Ansoerge's wever wordt genoemd tonen een min of meer goudgeel rugdek. <i>E.g.friedrichseni</i> een meer oranje- rood rugdek
<i>E.aurea</i>	Goudrugwever		Goldrückenweber	13 cm	Nek rug en stuit goudgeel

copy

592 Fotoz shtshtnw 'stapoo 265

Vogel

De Bandvink (*Amadine fasciata*)

Ik heb steeds de indruk dat deze gekende Afrikaanse exoot een vogel is die wat ondergewaardeerd is. Nochtans is het een sterke vogel, perfect tentoonstellingsbaar en zeker niet duur.

Verder is hij in gevangenschap perfect houdbaar en kweekbaar. Ik zou hem durven bestempelen als één van de meest ideale vogels voor de beginnende exotieliefhebber. Ook voor de tentoonsteller een waardevolle vogel en voor de mutatiekweker beschikt hij over voldoende mogelijkheden.

Regelmatig geïmporteerd en ook regelmatig gekweekt. De keuze is aan u. Persoonlijk zou ik starten met gekweekte exemplaren om eerst de kweek onder de knie te krijgen. Met ingevoerde exemplaren is het toch wel niet zo eenvoudig als met bandvinken die sinds meerdere generaties bij ons gekweekt zijn. Anderzijds kunnen we betere kwaliteitsvogels vinden bij de import exemplaren. Ik zelf heb eerst een stam opgebouwd met goede kweek eigenschappen. De poppen kunnen nogal eens onbegrijpelijk doen, maar daar komen we later op terug.

Wildkleurman

Wildkleurman

Eens de geschikte kweekvogels in mijn bezit ben ik op zoek gegaan naar kwaliteit. Ondertussen had ik de belangrijkste kenmerken al leren kennen en herkennen.

Een eerste belangrijk verschil bij de bandvinken is het duidelijke verschil tussen man en pop. De man vertoont steeds een keelband en is reeds zichtbaar bij de jonge vogels van in het nest. Verder bestaan er nogal uiterlijk verschillende getekende bandvinken, van licht getekende tot sterk zwart getekende bandvinken. Dit zijn geen kleurafwijkingen maar naar mijn mening van verschillende gebieden afkomstige bandvinken nl: de West Afrikaanse en de Alexander bandvink.

Dit zijn geen mutaties wat niet betekent dat er bij de bandvink nog geen mutaties bestaan, maar daar komen we verder in het artikel op terug. De man zingt ook regelmatig, wat de pop niet doet. Als de man begint te zingen is het een teken dat hij met zijn omgeving vertrouwt is.

In elk geval dienen we er op te letten dat de tekening met een perfecte regelmaat present is. Bij het analyseren van de dia's stel ik vast dat de fotograaf ook kwaliteit gefotografeerd heeft. Vogel op foto (bandvink 1) heeft een prachtige tekening in de flanken.

De huisvesting

Bandvinken kunnen zowat overal gehouden worden. Wensen we kweekresultaten te

bekomen dan moeten we wel wat selectiever werken. Volièrekweek behoort tot de mogelijkheden maar houdt toch wel wat risico's in. Eerst wil ik vermelden dat bandvinken nogal een storend gedrag kunnen vertonen tegenover andere volière bewoners. Zeker de kleinere soorten zullen last ondervinden als deze kweken in dezelfde volière als deze waarin de bandvinken zich bevinden. Niet enkel kleinere soorten, ook bij grotere soorten durven ze de nesten verstoren. Houdt er dus rekening mee, als we de vogels in een gezelschapsvolière houden er weinig andere vogels comfortabel kunnen kweken. Het houden in kweekkooien behoort tot de meest praktische mogelijkheden, ook de kweek lukt op deze manier beter.

Verder is de bandvink winterhard en hoeft geen verwarming. Wensen we te kweken in januari dan zijn we verplicht om verwarming te geven.

De Kweek

Eerder heb ik reeds duidelijk vermeld dat bandvinken, tegenover soortgenoten en ook andere vogelsoorten, storend kunnen reageren. Nesten leegroven en innemen, jongen op de grond gooien, enz...

We kunnen ze dus best in afzonderlijke kweekkooien huisvesten tijdens de kweekperiode. Trouwens maken ze er geen enkel probleem van om te kweken in een beperkte ruimte. De kweekkooi kan best 50 tot 60cm lang zijn op 40 x 40cm. Sommige kwekers kweken in nog kleinere kooien en absoluut met succes. Ik geef de voorkeur aan kweekkooien van 60 cm lang en als de mogelijkheid zich voordoet geef ik ze de beschikking van een kleine voliëre van ongeveer 1m² oppervlakte. Daarin behaal ik de beste resultaten.

Het nestkastje kunnen we naargelang de grootte van de kooi langs de binnen- of buitenzijde ophangen. Nestkastjes, opgehangen langs de buitenzijde, laten een makkelijkere controle toe. In de meeste gevallen zullen ze zich niet ergeren aan nestcontroles. Toch is het me opgevallen wanneer het nest in de voliëre hangt en we moeten de voliëre betreden om het nest te controleren, ze dit als een soort bedreiging beschouwen en alles in de steek laten. In kweekkooien heb ik nooit problemen gehad met nestcontrole.

Het nestkastje is van het gesloten type met een opening vooraan (type halfopen.) Het gebeurt dat ze ook een uitgeholde boom-blok of stronk als nestplaats gebruiken. Zelf bouwen ze weinig aan het nest, de binnenafwerking nemen ze voor hun rekening en bestaat uit donsveertjes. De constructie van het nest bestaat uit kokosvezels dat we zelf los in het nest kastje droppen, zelf werken ze hun legsel af.

Het legsel bestaat meestal uit 5 tot 6 eieren. Na een aantal dagen bebroed zien we al of de eieren al of niet bevrucht zijn. De eieren, met witte schaal, worden opmerkelijk donkerder. Beide ouders bebroeden de eieren, soms afwisselend en dikwijls tesamen. Na ongeveer 12 dagen broeden mogen we de eerste jongen verwachten. De ouders zullen nu vaster op het nest blijven. Je zal trouwens merken dat hun gedrag veranderd is. De jongen worden goed gevoederd door beide ouders, stoort ze niet onnodig in het begin. Na een paar dagen zullen ze al goed hoorbare kreetgeluiden voortbrengen als ze voedsel krijgen.

Na ongeveer 6 dagen moeten we ringen met ringmaat 2,7mm, opgelet want niet altijd verdragen ze de ring rond de poot van de jongen en binnen de kortste keren liggen

de jongen op de kooibodem. Waarschijnlijk beschouwen ze het als nestvuil wat ze proberen te verwijderen en vliegt het jong mee uit het nest. Het beste is 's avonds ringen als het al wat donker is en daags nadien zeker regelmatig controleren.

Twee weken verder, dus als de jongen ongeveer 3 weken oud zijn verlaten ze het nest. Nu zullen ze nog 2 weken door de ouders bijgevoerd worden. Dan kunnen de jongen bij de ouders weggehaald worden en verhuizen ze naar een ruimere kooi of kleine vlucht. Met andere vogels samen geeft hier geen problemen.

Ondertussen zal het koppel al aan een tweede ronde begonnen zijn. Geeft ze wel een nieuw schoon nest want ze zouden misschien niet durven broeden in het oude nest.

De bandvink is niet alleen voor de beginner een ideale vogel, maar biedt ook tal van mogelijkheden voor de meer gevorderde kweker.

De jonge bandvinken tonen duidelijk de geslachtsverschillen, de mannen vertonen reeds hun rode keelband. Uiteraard moeten ze hun jeugdkleed nog verwisselen voor hun echte kleur. Jonge bandvinken, in jeugdkleed, zijn veel lichter getekend en ook veel bleker tegenover bandvinken in volwassen kleur.

De voeding

De bandvink is een echte zaadeter doch zal hij andere supplementen niet versmaden. Als eerste supplement hebben we trosjesgerst, bandvinken zijn er gewoon verlekkerd op. Het is een eenvoudig supplement en ook zonder schadelijke gevolgen. Ik begrijp dan nog altijd niet hoe sommige kwekers dit niet verstrekken, dit hoort bij de basisvoeding van de bandvink!

Er zijn bandvinken die eivoer opnemen maar niet allemaal. Om ze eivoer te leren eten kunnen we er wat meelwormen aan toevoegen, al of niet in combinatie met wat insectenpaté

Oud brood in melk geweekt lusten ze ook zeer graag maar wel opletten in de zomerperiode dat ze niet zuur wordt. Dan kunnen we de melk vervangen door water en ook dit lusten ze graag. Tracht de vogels iets te verschaffen wat ze graag opnemen en je zal zien dat dit de kweek gunstig beïnvloedt.

Groenvoer hebben ze ook graag maar hier niet in overdrijven.

Meelwormen eten ze dolgraag maar ook hier niet overdrijven! Enkele per dag is meer dan voldoende en dus geen massa's verstreken.

Met een dergelijke afwisselende voeding zal het gegarandeerd lukken.

Mutatiekweek

Zoals eerder vermeld is de bandvink niet enkel voor de beginner een ideale vogel maar biedt ook tal van mogelijkheden voor de meer gevorderde kweker. Tal van mutaties zal er dan ook reeds opgetreden zoals de gekende geelband, de witte en de isabel bandvink. Dit zijn zowat de voornaamste gekende mutaties.

Wat betreft de kweek met de witte bandvink heb ik onvoldoende ervaring om er uitgebreid over uit te wijden. Ook de vererving heb ik niet uitgetest.

De isabelmutatie.

Met de isabel heb ik enige kweekresultaten bekomen.

ISABEL x WILDKLEUR

Alle mannen verervend voor isabel
Alle poppen isabel

WILDKLEUR x ISABEL

Alle mannen verervend voor isabel
Alle poppen wildkleur

WILDKLEUR VERERVEND ISABEL x ISABEL

mannen : 50% verervend voor isabel
50% isabel
poppen : 50% isabel
50% wildkleur

WILDKLEUR VERERVEND

ISABEL x WILDKLEUR

mannen : 50% verervend voor isabel
50% wildkleur
poppen : 50% isabel
50% wildkleur

Bruine geelband man

Zowel de man als de pop isabel bandvink is lichter gekleurd, bij de man is ook de band minder diep rood tegenover de wildkleur bandvink.

Verervende mannen zijn uiterlijk niet verschillend van de wildkleur en poppen kunnen niet vererfend zijn. Deze zijn isabel of wildkleur.

De geelbandmutatie

Het aangeschafte kweekkoppel moest zeker niet onderdoen wat betreft grootte tegenover onze klassieke bandvinken rekening houdend dat het toch om een mutatie gaat. Het is uiterlijk niet zichtbaar of een pop dan al of niet geelband is enkel wanneer het ouderkoppel geen enkele roodband afgeeft kunnen we ervan uitgaan dat beide kweekvogels geelband zijn en dus ook alle jongen, dit is de enige garantie van een geelband pop! Het koppel stelde het goed en in de periode februari – maart werd de kweek aangevangen.

Gehuisvest in een kweekkooi van ongeveer 50 x 40 x 40 met het nestkastje (type badhuisje) opgehangen langs de buitenzijde maakten ze een mooi nest, doch eieren kwamen er niet! Om niet overhaast te werk te gaan kregen de vogels ruim voldoende tijd om zich te bewijzen maar eieren leggen was er niet bij.

Na verloop van enkele weken werd de man hergekoppeld aan een wildkleur pop die net klaar was voor de laatste kweekronde. Probleemloos kwamen er 4 eieren welke

onmiddellijk onder Japanse meeuwen gelegd werden om de risico's te beperken. De 4 eieren waren allen bevrucht en er werden 4 gezonde jongen geboren welke door de meeuwen goed gevoederd werden. Het opgroeien van de jongen gebeurde zeer snel en op een leeftijd van 20 dagen namen ze al plaats op de zitstokken.

In elk geval dienen we er op te letten dat de tekening met een perfecte regelmaat present is.

Het resultaat van de mutatiekweek in 1998, 4 jongen waarvan 2 mannen en 2 poppen. De 2 bandvink mannen waren gegarandeerd vererfend, doordat de poppen uiterlijk geen geelbandkenmerken vertonen en ik weinig gegevens had over de vererving was ik dus niet zeker of de poppen al of niet geelband of vererfend waren. Proefparingen hebben echter aangetoond dat het om een recessieve vererving gaat en dus ook poppen split of vererfend kunnen zijn. Dit was dus ook het geval bij mijn 2 jonge poppen. Ondertussen werd bij de kweker van de geelbandmutatie een nieuwe geelband pop aangeschaft.

Het volgende kweekseizoen werd de geelband man gekoppeld aan de nieuwe geel-

band pop en er werden 2 nesten met een totaal van 7 jongen grootgebracht. Slechts 1 geelband man werd er geboren de andere mannen waren roodband. Dit wil dus zeggen dat de laatst afgehaalde pop geen volle geelband was maar een verervende pop. Ik heb dus ook geen enkele zekerheid over mijn jonge poppen of ze geelband of vererfend zijn? Enkel proefparingen kunnen dit bevestigen. Tijdens de rui is deze enkele jonge geelband man gestorven wat toch wijst op een zwakke mutatie.

Verder was ik genoodzaakt, om het behoud van de mutatie enigszins te verzekeren, om broer X zus te koppelen dus split X split. Dit koppel gaf 9 jongen waarvan 5 mannen en 4 poppen. Bij de mannen bevond er zich één geelband en de 4 overige mogelijk vererfend. Wat betreft de poppen hebben we geen enkele zekerheid omtrent hun factorenbezit. Zowel de wildkleur, de verervende als de echte geelbandpoppen hebben uiterlijk dezelfde verschijningsvorm en dus enkel proefparingen kunnen duidelijkheid geven. Eigenlijk een minder aan te raden koppeling.

Enkele koppelingsmogelijkheden:

GEELBAND x WILDKLEUR of omgekeerd
100% vererfend voor geelband, mannen en poppen

GEELBAND x VERERVEND of omgekeerd
50% geelband, mannen en poppen
50% vererfend voor geelband, mannen en poppen

VERERVEND x VERERVEND
25% geelband, mannen en poppen
50% vererfend voor geelband, mannen en poppen
25% wildkleur, mannen en poppen

Af te raden is zeker de laatste mogelijkheid omdat we geen enkele zekerheid hebben over de poppen en bij de roodband mannen ook niet weten of ze al of niet vererfend zijn. De grootste moeilijkheid bij deze mutatie is dat we aan het uiterlijk van de poppen niet kunnen zien of ze wel of niet geelband zijn.

Besluit

Door deze vogel nogmaals in het daglicht te hebben geplaatst hoop ik hiermee toch enkele kwekers te hebben aangezet het ook eens te proberen met deze aantrekkelijke vogel.

Noot redactie: Gezien de geslachtsverbanden vererving en de kleur van de vogels is de isabelmutatie in feite de bruinmutatie.

TEKST: JOHN CATTEAU
FOTO'S: JOHAN VAN DER MAELEN

VOEDSEL UIT HET RIJKDOM DER NATUUR

De vogelwikke behoort tot de familie van de "vlinderbloemigen" en houdt van een voedsel- en humusrijke grond. Het is een overblijvende plant die in vrij dichte massa's kan voorkomen in bermen, op dijktafuds, langs sloten enz. De stengels van de vogelwikke zijn kantig en behaard, veelal kruipen ze over de grond. De dichte massa van fijne stengels kan tot een dik pakket leiden.

Vogelwikke (*Vicia cracca*)

Vogelwikke heeft een aantal van acht tot twaalf bladparen, aan het eind hiervan bevinden zich enkele bladranken waarmee de vogelwikke steun zoekt bij andere planten. De klimstengels kunnen meer dan 100 cm hoog worden en grijpen zich vast aan alles wat binnen het bereik ligt. De wortelstok is stevig en zoals bij elke vlinderbloemige, soms bezet met stikstofknolletjes.

De vogelwikke bloeit van juni tot augustus. Uit de bladoksels hangen de gesteelde,

paarsblauwe bloemen, allemaal naar een kant, in trossen van tien tot twaalf paren. Na de bloei draagt ze kleine peultjes waarin meestal twee zaden aanwezig zijn. Dit zaad wordt graag door de vogels gegeten, vandaar de naam vogelwikke.

Voor het verstrekken van het zaad aan onze vogels kan men het best de reeds rijpe gedroogde peulen met de zaden plukken. Opvallend is dat de vogelwikke bij de liefhebbers niet erg bekend is terwijl onze vogels verzot zijn op deze zaden.

Oogsttijd: juli, augustus, september

Vogels: goudvink, groenling, putter, kneu, frater, appelvink, Europese kanarie, gorzen, kardinalen, roodmussen, duiven, kwartels en parkieten.

Vindplaats: voedsel en humusrijke gronden, langs sloten, wegbermen, dijktafuds enz.

TEKST EN FOTO: FRANS PIJNEN

H. Dijks Dongen

Bionaire Luchtbevochtiger

Een goede luchtvochtigheid is noodzakelijk voor gezonde vogels. In huis en in verwarmde vogelverblijven is de luchtvochtigheid vaak te laag (lager dan 60%). Dit zorgt voor slechte broedresultaten, droge slijm- en netvliezen en uitgedroogde eieren. De Bionaire luchtbevochtiger heeft een ingebouwde hygrostaat. Op het display staat de huidige luchtvochtigheidsgraad aangegeven. De gewenste luchtvochtigheidsgraad is eenvoudig instelbaar. De Bionaire luchtbevochtiger blaast steriele waterdamp in de ruimte. Eenvoudig in gebruik, weinig onderhoud, geen filters nodig. Meerdere typen voor diverse ruimtes leverbaar.

Verder leveren wij:

Gloeilampdimmer rimo 250, rimo 2000 dimmer gloeilamp + TL, true-life zonlichtlampen, thermo- en hygrometers. Bionaire luchtreinigers en luchtreinigers en ionisators, schrikdraad, warmtekooien, inbouwapparatuur voor warmtekooi, Elstein verwarmings-lampen en elementen, schouwlampen, schakelklokken, elektronische- en aetherthermostaten, broedmachine, voetringscharen, nagel-snaveltang, voederspuiten, nagel-snaveltang, voederspuiten, voedernaalden, kropnaalden, convectorkachel 500 Watt. **Stalen katmolen**

Meer info: www.rimo.nl - Folder op aanvraag - Verzending in Nederland - Tel.: 0162- 313949 (ook 's avonds)

De Rupells papegaai

(*Poicephalus rueppellii*)

Een relatief onbekende papegaai is de Rupells papegaai die gedurende vele jaren een bijna onbekende vogel was in onze volieres. Eerst midden jaren 1990 werden er kleine aantallen uit de Zuid-Afrikaanse volierekweek zeer duur naar Europa uitgevoerd. Reeds enkele jaren verschijnen er van deze nog steeds zeldzame vogels jongen op de markt die werkelijk het houden en kweken dubbel waard zijn.

Ruppells behoren tot de Afrikaanse langvleugelpapegaaien, waarvan de grootste vertegenwoordiger de Senegalpapegaai of bonte boertje (*Poicephalus senegalus*) is. We vinden hem in Namibië en Angola, alwaar ze echter niet in grote aantallen voorkomen. Ze zien er als volgt uit: de grondkleur van het gevederde is zwartbruin, kopzijde, kin, borst en bovenbuik wat matter met een zilvergrijs waas, oorbedekking zilvergrijs, onderrug en onderbuik donkergrijs, bij sommige vogels met wat blauw verweven, vleugelboog, ondervleugeldek en billen geel, onderstaartdek lichtgrijs met variabele blauwe aanzet, naakte oogring zwartachtig, snavel zwart, iris oranje-rood, poten donkergrijs. De poppen lijken in kleur op de mannen, doch hun onderrug, stuit en bovenstaartdek is blauw, onderstaartdek matter blauw.

Ondanks zijn grootte van 22 à 23 cm geeft de Rupells in vergelijking met het bonte boertje de indruk veel groter en sierlijker te zijn. Hij beweegt zich meer dan de meeste andere papegaaien en vliegt liever dan aan de draad te gaan hangen. In hun leefgebied zijn ze lang niet zo opvallend als hun andere bontgekleurde streekgenoten zoals de agaporniden en lori's, ara's en amazones. Daartussen mag men de Rupells als grijze papegaaien beschouwen die echter wel heel mooie, gele of oranjeleurige sokken vertonen.

Als men hen goed bekijkt, valt de grote gele vlek op de vleugelpunt meteen op. De ogen bezitten een intensief roodbruine iris, door een zwarte oogring omrand. De algemene grijze indruk verandert bij een wat langere observatie van zilvergrijze delen rond de oren naar donkergrijs op borst en buik tot aan de onderscheidenlijke brede lichtgeel gezoomde veren op de vleugels. De volwassen poppen kan men hierdoor gemakkelijk van de mannen onderscheiden.

De stuit en het bovenstaartdek is zeer aantrekkelijk kobaltblauw. Jonge Ruppells-papegaaien lijken na het volwassen worden op de poppen. Als er echter vogels van beide geslachten in het nest voorkomen kan men gemakkelijk de mannen en de poppen uit elkaar houden vanwege de aanwezigheid van het blauw, dat bij de mannelijke vogels zwakker aanwezig is. De snavel is zwart en bezit bij een goede onderbrenging weinig grijswitte hoornplaatjes. Ruppells zijn zoals gezegd levenslustige vogels, die op basis van hun afmetingen gemakkelijk in een kooi gehouden kunnen worden, als hun nieuwsgierigheid en ondernemingsdrang door redelijk wat vlucht en speelgoed wordt bevredigd. Ze zijn vriendelijk en vertonen reeds na een korte periode geen paniekreacties meer. Ze houden alles goed in het oog

Ze kunnen zonder overdrijven als de vriendelijkste, properste en levenslustigste vertegenwoordigers van alle langvleugelpapegaaien beschouwd worden.

en weten na korte tijd, van wie er een bedreiging kan uitgaan en wat ze als normaal mogen beschouwen. Ze kunnen zonder overdrijven als de vriendelijkste, properste en levenslustigste vertegenwoordigers van alle langvleugelpapegaaien beschouwd worden. Daartoe behoren behalve de Senegal bijvoorbeeld ook de Meyers-papegaai (*Poicephalus meyeri*), de roodbuik-papegaai (*P.rufiventris*), de Congopapegaai of Jardines (*P.guilielmi*), de Kaapse papegaai (*P.probus*) en de bruinkoppapegaai (*P.cryptoxanthus*), om de bekendste van deze vogelgroep te noemen.

Het geluid dat deze dieren voortbrengen, mogen we als aangenaam beschouwen, nooit schrill of te luid, meestal is het enkel wat tijlpel of een begin van neuriën. De voeding van Ruppells-papegaaien is even gemakkelijk als voor grijze roodstaarten. Een in de handel verkrijgbare mengeling voor papegaaien bestaande uit overwegend cardi in plaats van zonnebloempitten, paddy, haver, tarwe, kanariezaad en gierstsoorten, boekweit en een weinig zonnebloempitten. Daarbij komen nog vruchten en fruit, bessen en groenvoer, appel(gouden), rode paprika, wortelen, druiven, rozenbottels, kiwi, halfrijpe maïs, sinaasappelen, mandarijntjes, perziken, enz.. Als vitamines en mineralen bestaat er het gamma van Nectonproducten: Prime, Protamin, Supramin, Vitacombex V, en Korvimin. Verder kunnen we ook nog gekiemde duivenmengeling verstrekken bestaande uit overwegend maïs, erwten, tarwe, linzen en onkruidzaden. Als men een afwisselingrijke voeding zoals hierboven beschreven aan de vogels voorzet, ben je verzekerd van een lange en gezonde levensperiode in onze kooien en volières.

Aan hun onderkomen stellen Ruppells geen erg grote eisen, als ze maar vlucht genoeg krijgen. Dus moeten kooien en volières voorzien zijn van de nodige, liefst natuurlijke zitstokken zo ver mogelijk uit elkaar evenals doorlopend fruit of wilgentakken om op te knagen. Baden doen Ruppells zeer graag en willen eveneens genieten van een lauwe douche uit een bloemenspuit. Ze houden erg veel van zon en frisse lucht, doch moeten steeds de schaduw kunnen opzoeken. Voor alle liefhebbers bij wie het kleurenpalet geen voorkeur geniet, kunnen we de Ruppells echt aanraden, want het zijn vriendelijke vogels die je veel vreugde kunnen schenken, zeker als je er mee wilt gaan kweken.

TEKST: MARCEL VAN AELST

De Rupells papegaai

© PIET ZWINKELS

Vogel

copy

De Gouldamadine eens anders bekeken

Foto: Piet Zimmels

Gould amadine, mutatie. Zwartkop, hemelsblauw paarsborst.

Deel 2

Bij ons onderzoek naar de Gouldamadine [*Erythrura gouldiae*] en zijn mutanten zijn we weer iets verder geraakt. Studie van de bestaande onderzoeken en nieuwe veeronderzoeken uitgevoerd binnen MUTAVI brachten meer informatie aan het licht. We gaan ons eerst iets meer verdiepen in de vorming van de kleuren bij de Goulds.

Bij de Gouldamadines kunnen we een aantal veevelden onderscheiden die verantwoordelijk zijn voor de verschillende kleuren en/of mutanten bij deze vogels: • Kopbevedering • Vleugeldekk • Buikveren (onderlijf) • Borstbevedering

Kopbevedering

Onderzoeken uitgevoerd binnen MUTAVI in 1991 door John van Eerd (welke spijtig genoeg enkele jaren later overleed) toonden eerst en vooral aan dat we met twee verschillende typen veren te maken hadden. Zo onderscheiden de veren van de roodkop en de oranjekop zich van de veren van de zwartkop.

Bij de roodkop en de oranjekop stelde Van Eerd vast dat er verschillen waren tussen de kopveren van de man en de pop. De baarden van deze veren zijn bij de man uitgerust met een lang haakjesloos uiteind. Na de rode zone is er een brede bruinachtige zone, met daaronder een smalle zwarte zone. Het donsgedeelte is grijs.

Deze veren zijn van het pronktype en bevatten uitsluitend rode canthaxanthine. (Dit werd reeds in 1968 door Brush vastgesteld en wetenschappelijk gefundeerd).

Bij de pop is het haakjesloze uiteinde van de kopveer veel korter, dan hebben we de rode zone, daaronder is de bruine zone heel miniem (en soms in het geheel niet) aanwezig. En daaronder hebben we dan een diepzwarte zone. Door deze structuur en het verschil in kleurverhoudingen heeft de pop haar typische kopkleur. Wanneer bij deze kopveren de aanmaak van de rode canthaxanthine verstoord wordt krijgen we minder ontwikkelde rode canthaxanthine met als resultaat de oranje kleur en de oranjekop. Deze mutatie gedraagt zich autosomaal recessief t.o.v. de roodkop.

De roodkop welke kunnen we volgens mij als de wildvorm beschouwen (zie deel 1). We kunnen daarvoor de volgende genetische symbolen gebruiken: voor de roodkop of / of + en voor de oranjekop of / of.

Bij de zwartkop zijn de kopveren bij de man en de pop bijna identiek. De volledige baard is bezet met haakjes. De veer is bijna volledig gevuld met zwarte eumelanine. Met andere woorden in vergelijking met de veren van de roodkop is deze veer minder goed ontwikkeld en ontbreekt het topje waar normaal de rode of oranjeleurstof wordt afgezet. Het gen dat verantwoordelijk is voor het ontstaan van dit type veren bevindt zich op het X-chromosoom en gedraagt zich recessief. Het kreeg als formule voor zwartkop Xbf / Xbf mee.

Het feit dat dit type van veer als 'primitief' beschouwd wordt was voor enkelen aanleiding om de redenering te volgen dat de roodkop een geslachtsgebonden dominante mutatie zou zijn, maar deze stelling klopt niet. Het duidelijkste bewijs daarvoor is het feit als we een oranjekop man paren aan een zwartkop pop we allemaal fenotypisch roodkoppen krijgen. Deze combinatie geeft ons immers **roodkop** / oranjekop / zwartkop mannen en **roodkop** / oranjekop poppen. We maken even de formule:

Formule man: of / of ; Xbf+ / Xbf+ (Oranjekop)

Formule pop: of + / of + ; Xbf / Y (Zwartkop)

Aantal mogelijke combinaties: 16
Aantal verschillende genotypes: 2

No.	Perc.	Aantal Genotypes
1	50%	8 of + / of ; Xbf+ / Xbf (ROODKOP/oranjekop/zwartkop mannen)
2	50%	8 of + / of ; Xbf / Y (ROODKOP/oranjekop poppen)

Dit bewijst volgens mij het feit dat zwartkop eerder een mutatie is die de vederstructuur van de kopbevedering beïnvloed. Want hoe zouden we anders uit twee vormen die de dominante factor (roodkop in dit geval) niet in zich hebben of vertonen, toch deze dominante vormen kunnen kweken?

Of simpel gezegd hoe zouden we uit twee vogels die geen dominante eigenschap in zich hebben toch steeds die dominante mutatie kunnen kweken? Regel is toch bij dominante mutant dat ze ofwel de factor vertonen ofwel dat ze hem niet hebben. Verder zouden we EF en DF roodkop mannen moeten hebben en zouden we bij de poppen slechts EF vogels hebben. Dit zou er dan voor zorgen dat wanneer we een EF roodkop man aan een zwartkop pop paren we roodkop en zwartkop poppen zouden kunnen krijgen. Dat is ook het geval niet. Dus de stelling dat roodkop een geslachtsgebonden dominante mutant is, klopt niet. Alles wijst erop dat genetisch gezien de basisvorm de roodkop is.

En we staan niet alleen met deze conclusie. Toen we binnen MUTAVI aan deze onderzoeken begonnen hebben we contact gezocht met Dr. Terry Martin uit Australië, het thuisland van de Goulds. Terry Martin is

een bekend ornitholoog/dierenarts en publiceert regelmatig zijn bevindingen in het magazine Australian Birdkeeper. Het is ook auteur van het recent verschenen boek: "A Guide to Colour Mutations & Genetics in Parrots". We legden hem onze bevindingen voor en dit was zijn antwoord:

Dirk, ik ben tot dezelfde conclusie gekomen. Kwekers zien de zwartkop als de wildvorm omdat sommige wetenschappers de werking van de verschillende loci verkeerd hebben geïnterpreteerd. En dat is wereldwijd herhaald in de boeken over Goulds. Zij beweren dat de SL loci verantwoordelijk zijn voor de aanmaak van rood. En de recessieve loci voor de verandering van rood naar geel. Hun tweede reden is dat de zwartkop in grotere aantallen in de vrije natuur voorkomt.

Dit zijn mijn redenen om die ideeën af te wijzen: Als het SL locus verantwoordelijk zou zijn voor de aanmaak van rood, dan zou een zwartkop geen rode snavelpunt kunnen hebben. De geelkop toont ons de inactiviteit van deze locus. We weten allemaal dat gele pigmenten 'vroeg' stappen zijn bij de aanmaak van rode pigmenten. Dit is het locus dat rood produceert in de wildvorm en als dat niet geactiveerd wordt kan er slechts geel aangemaakt worden.

Als de zwartkop de oorspronkelijke wildvorm zou zijn; waarom zijn dan de zwarte 'potloodstrepen' rond het kop gedeelte ontwikkeld? Dat kon slechts gebeuren bij een roodkop. Het verschil in verstructuur tussen een roodkop en een zwartkop wijst er ook op dat het SL locus de kopveer structuur controleert en het plaatsen van rood pigment toestaat. Structureel gewijzigde veren kunnen geen rood bevatten, hoewel de vogel zelf wel rood pigment kan aanmaken, maar het dan in andere zones plaats zoals de snavelpunt. Het is duidelijk dat de roodkop de wildvorm is en dat evolutie de soort in de richting van een kleurmutant stuurt, namelijk de zwartkop. (Ik gebruik de term geelkop i.p.v. oranjekop, omdat het ook duidelijk is dat dit hetzelfde locus is dat 'gele' kleurlagen in andere Australische prachtvinken produceert, inclusief geelsnavel zebrevinken en vele anderen. De kleur mag dan wel geeloranje zijn, maar ik gebruik geel omdat dat altijd de standaard is geweest bij Goulds en zebrevinken in Australië sinds de kleuren werden opgemerkt en vastgelegd...

Vleugeldekveren en buikbevedering (onderlijf)

De vleugeldekveren zijn bij de roodkop, oranjekop en zwartkop lichtgroen van kleur. Ze zijn van het structurele type. Dat wil zeggen dat we een medulla hebben met daarin de vacuolen en het zwarte eumelanine, een sponszone en een cortex met daarin luteïne. De buikveren zijn geel. Hier is het eumelanine weggevalen waardoor het licht niet wordt geabsorbeerd in de medulla, maar het weerkaatst op de cortex. In deze cortex zit luteïne!! Daardoor krijgen we deze als geel te zien. Er werd in deze veren destijds

door Van Eerd geen phaeomelanine aangetroffen en recent onderzoek binnen MUTAVI door Inte Onsman heeft dit nog eens bevestigd.

Borstveren

Van Eerd beschreef deze als volgt:

Bij de man is het lila haakjesloze uiteinde langer dan bij de pop. De lila borstkleur wordt veroorzaakt door interferentie in de sponszone in combinatie met bruin-phaeomelanine dat zowel onder deze zone in de medullaire cellen, als in de secundaire baardjes ligt. Onder de lila zone ligt een bruine zone. De basis van de veer bevat een weinig eumelanine. Bij de pop speelt het lila gedeelte een minder belangrijke rol in het tot uitdrukking komen van de kleur. De bruine zone beïnvloedt hierdoor de borstkleur in sterkere mate dan bij de man. Daardoor is de borst bleeklila (rozeachtig). De doorsnede van een baard van de lila borstveer van de man is vrijwel rond tot ovaal van vorm, met een geringe tot sterke uitbouw van de cortex. Belangrijk is dat in deze borstveren wel phaeomelanine is aangetroffen. Samengevat kunnen we dus stellen dat volgende factoren verantwoordelijk zijn voor de kleurvorming bij de Goulds: • Eumelanine • Phaeomelanine • Structuurkleur blauw • Luteïne • Canthaxanthine. Deze twee laatste behoren chemisch gezien tot de groep van de carotenoiden. Nu we deze zaken weten kunnen we de andere mutaties eens nader gaan bekijken.

De 'blauwe' mutatie

De eerste mutant die we behandelen is de 'blauwe' Gould. Bij deze mutant zien we dat de kleur van de buikveren, de rug en vleugeldekveren en de maskerveren wordt aangetast. Bij de roodkop zien we dat we een 'beige' kop krijgen. Het vleugeldek en de rug zijn 'blauw', de borstveren blijven onaangetast en de onderbuikbevedering wordt licht crèmeachtig gekleurd. 'Blauw' vererft autosomaal recessief.

We gaan er eens even de standardeisen van de BNEC op na slaan. Deze standardeisen werden destijds allen opge maakt aan de hand van minstens een vijftiental verschillende vogels.

Blauwe man 'Beigekop'

Voorhoofd - wangen - masker:

Donkerbeige, begrenst met een zwarte lijn, welke breder wordt aan de keel en die uitmond in een zwarte keelvlak. Achter het zwart van de bovenkop loopt een turkoois blauwe band.

Nek - Rug - vleugeldek: De turkoois blauwe band gaat over naar zo een egaal mogelijk blauw vleugeldek. Bij jonge vogels is een bruine schijn in de vleugelpennen toege staan.

Stuit: De bovenstaartdekveren zijn bleekblauw. Dit blauw gaat naar boven toe over

naar helblauw. En dit tot in het blauw van de rug, waarvan de bovendekveren eindigen in een bleekblauwere kleur, die een symmetrische tekening vormt.

Staart: Zwart. De twee middelste staartpennen zijn verlengd (2 à 3 cm) **Borst:** Paarsblauw. **Onderlijf - Flanken:** Lichtbeige, dat naar de borststreek en flanken overgaat in beige. **Billen-anus:** Witbeige **Onderstaart:** Witbeige **Poten:** Rooskleurige poten met hoornkleurige nagels. **Snavel:** Witgrijs **Ogen:** Glanzend zwart met grijze gesloten oogring.

Op het eerste zicht gewoon 'blauw'. Maar belangrijk is dat we ons eerst eens goed af vragen hoe een echt blauwe mutant ontstaat. En wat is eigenlijk een echt 'blauwe' vogel? Bij 'blauwe' vogels, zien we dat de vogel niet meer in staat is om het even welke carotenoïdensoort aan te maken. Of het nu rood canthaxanthine of geel luteïne betreft. We weten dat er in de veren van het structurele type, zoals we ze hier aantreffen in de buikveren (onderlijf) en de vleugeldekveren, geen blauwe kleurstof zit. De blauwe kleur wordt opgewekt door interferentie in de sponszone. Bij normaal lichtgroene vogels wordt het daglicht geabsorbeerd door de zwarte eumelanine in de medulla van de bevedering. In de sponszone ontstaat dan door interferentie blauw licht. En door de weerkaatsing van dat blauwe licht door de cortex met daarin gele kleurstof (luteïne) krijgen we de groene kleur.

Gele veren ontstaan doordat in de medulla de zwarte eumelanine wegvalt. Daardoor kan er geen licht meer geabsorbeerd worden in de medulla. Het licht wordt gewoon weerkaatst op de cortex en is de aanwezige gele kleurstof (in het geval bij Goulds luteïne) zichtbaar. Bij blauwe vogels vervalt de gele kleurstof in de cortex bij de veren van het structurele type. Het licht wordt wel geabsorbeerd in de medulla. In de sponszone ontstaat opnieuw blauw licht door interferentie. En door de aanwezige vacuolen wordt het door de 'kleurloze' cortex naar buiten gestuurd. De kleur die we dan waarnemen is blauw.

Als we dit gaan vergelijken bij de 'blauwe' Goulds dan valt er ons onmiddellijk iets op: namelijk de buikveren. Waar deze bij het volledig verdwijnen van de gele kleurstof in de cortex (zoals bij 'echt blauw' het geval is) wit zouden moeten zijn, zien we hier dat deze nog crèmeachtig gekleurd zijn. Dit zou enkel te verklaren kunnen zijn door het feit dat ofwel de gele kleurstof volledig weg is, maar er nog phaeomelanine aanwezig is. Of dat er nog een minimale hoeveelheid gele kleurstof, luteïne in dit geval, aanwezig is! Onderzoeken hebben echter aangetoond dat er in deze veervelden GEEN phaeomelanine aanwezig is. Dan is de enig mogelijke verklaring dat er

in deze veervelden nog luteïne aanwezig is. Dat betekent dan ook dat de naam blauw niet op zijn plaats is voor deze kleurslag. Een andere bewijs is de kopkleur. Als alle carotenoïden wegvallen, zou bij de roodkop en de oranjekop de rode canthaxanthine volledig moeten wegvallen en dat is ook niet geval! Er blijft nog een minieme hoeveelheid aanwezig. Deze vogels worden in de standaarden dan als 'beigekoppen' omschreven.

Verder weet elke liefhebber dat men moet selecteren op de blauwe kleur, omdat elke 'blauwe Gould' niet even blauw gekleurd is! Er is op het vleugeldek nog een waas aanwezig die de kleur beïnvloedt. Het valt het meest duidelijk op als we dit vergelijken met de blauwe band die we hoofdzakelijk in de nek aantreffen. Daar is volgens mij de term blauw wel op zijn plaats. Als we vergelijken dan kunnen we stellen dat de reductie van het luteïne het hoogst is op het vleugeldek, want dat is bijna '90-95% blauw'. De aanwezige hoeveelheid luteïne lijkt me hoger in de veren van het onderlichaam.

Wat kan het dan wel zijn?

Rekening houden met alle andere bestaande mutanten bij vogels en de daarover getroffen internationale afspraken lijkt de term 'turquoise' hier het best op zijn plaats. Turquoise staat voor een allele van het bl-locus en dat verantwoordelijk is voor een variabele reductie van de aanwezige carotenoïden. We hebben deze voorbeelden ook bij verschillende parkietachtigen. Denk maar aan de bleekmasker roseicollis (die internationaal ook als turquoise omschreven wordt) en de turquoise halsbandparkiet (die vroeger als pastelblauw werd omschreven). Genetisch heeft deze mutant het symbool *bl tq/ bl tq* meegekregen.

Ondertussen is er ook al een 'zeegroene' vorm bekend bij de Goulds, en als het daadwerkelijk zeegroen is, dan is dat inderdaad ook een allele van het bl-locus. Proefparingen moeten hier nog verder uitsluitend geven en het is dan ook nog te vroeg om hier verder op in te gaan.

Dat alles sluit natuurlijk niet uit dat er met de tijd ook een echte blauwe ontstaat. We moeten dan een vogel hebben met een zwarte kopkleur (in de drie vormen), een zuiver blauw vleugeldek en een zuiver wit onderlichaam. Ondertussen moeten we ons dan wel de vraag gaan stellen hoe deze vogels gevraagd moeten worden voor de shows. Moet men er rekening mee houden dat er nog aanslag is op het vleugeldek en het onderlichaam? Of moet men de liefhebbers (in mijn ogen onterecht) stimuleren om te selecteren op de meest blauwe vogels? Als men dat toelaat dan vrees ik dat de verwarring rond de term 'blauw' zal blijven bestaan. De meest blauwe vogels zullen dan op de shows komen

en daardoor zal men beginnende liefhebbers op het verkeerde been zetten. We hebben bij de *Agapornis roseicollis* dit vroeger ook meegemaakt. Binnen een aantal verenigingen gaf men deze mutant de naam 'witmasker' of zelfs (zoals het spijtig genoeg soms nog gebeurt, de naam blauw). Doordat er in het masker ook nog aanslag van rode kleurstof (psittacine in dit geval) mogelijk was hadden de meeste vogels nog roze aanslag op het voorhoofd. De beginnende liefhebber raakte daardoor in verwarring. Want plots waren hun 'witmaskers' geen 'witmaskers' meer, en dat met alle vraagtekens en misverstanden van dien. We hebben dan onmiddellijk ingegrepen en opgeroepen om de naam 'witmasker' te bannen en te vervangen door bleekmasker. Internationaal is er later dan de term turquoise aan gegeven omdat deze op die manier ook bij alle andere soorten van toepassing kan zijn. De volgende stap bij de agaporniden zal dan ook zijn om deze bleekmasker gezamenlijk te vervangen door turquoise. Maar dat hoeft nog niet voor direct. We doen de aanpassingen dan ook stap voor stap. Met duidelijke info naar de liefhebber en onderlinge afspraken van de deelnemende clubs samen. Iets wat ik hier in dat geval ook zou aanraden voor de Gould amadine!

Deze onderzoeken kwamen er op initiatief van de BNEC en we zullen samen elke kleurmutatie bij de Goulds bekijken. De genetische symbolen vastleggen, de locus van de mutatie bepalen en waar nodig veeronderzoek uitvoeren. Daarvoor zijn uiteraard verschillende proefparingen nodig. Om dit in een zo breed mogelijk spectrum te kunnen doen richten wij hier een oproep aan alle kwekers en liefhebbers van Gouldamadines. Wilt u meewerken dan kunt u dit melden aan: Dhr. Daniel Wildemeersch, Noordbosstraat 3, 8610 Kortemark, Tel: 051/56.90.21
E-mail: erythrura@yucom.be
homepage: www.erythrura.tk

Wij houden u alvast op de hoogte van de verdere ontwikkelingen via verschillende artikelen en de MUTAVI site: www.life-research.nl en www.euronet.nl/users/dwijgh/ en MUTAVI e-mail nieuwsbrief. (Inschrijven voor deze gratis elektronische nieuwsbrief kan via www.agapornis.be)

TEKST: DIRK VAN DEN ABEELE
MUTAVI RESEARCH & ADVIES GROEP

Geraadpleegde literatuur en bronnen:
Veeronderzoek binnen MUTAVI door Ine Onsmann (2003) Eerd J.v., (1991) MUTAVI, Research & Advice Group *Kleur en Kleurstoffen in de Gouldamadine* Brush A., Seifried H., (1968) *Pigmentation and Feather structure in Genetic variants of the Gouldian Finch*. Auk 85: blz.416-430. Eerd J.v., (1989) *De Gouldamadine*. Zuid Boekproducties, Lisse.

Toch bijzondere kweek

Na jaren in het bezit van een gemengde collectie vogels te zijn was voor mij toch een beetje de spanning eraf en zocht ik iets uitdagenders.

Zo bezocht ik elke maand de vogelbeurzen om daar iets te vinden wat mij nou net die prikkel gaf om dat soort vogels te gaan kweken.

Het was december toen ik daar bij een zeer betrouwbare handelaar, bijgenaamd "de bosruiter", een koppel 'affini' gele appelvink zag, goed in de veren en zeer tam. Men vertelde mij daar, dat met deze vogels in gevangenschap – zover zij wisten – nog niet is gekweekt. Dus u begrijpt het al: bij mij sloeg de vonk onmiddellijk over en de koop was gauw gesloten.

Veel informatie was er niet voorhanden, dus lag de uitdaging volledig in het zoeken en uitproberen van voedsel en huisvesting. Het koppel had de beschikking over de gehele voliëre met een nachthok dat ik indien nodig kon verwarmen, plus een vrije toegang tot de buitenren. Maar ik merkte al gauw dat verwarmen niet nodig was, omdat zij alleen binnenkwamen om te eten en te drinken. Dan kwam nu het belangrijkste, de voeding. De handelaar had wel een goed zaadmengsel gegeven alsmede - voor een aantal dagen - een acht tot tien meelwormen per dag en voor de rest moest ik het zelf maar uitproberen.

Zo gezegd, zo gedaan. Eerst geprobeerd met stukjes appel, banaan, rozijnen en jeneverbes. Na een paar dagen zag ik dat ze alleen maar rozijnen en jeneverbes aten, die ik acht uur in water liet wellen. Ik gaf ook rode en lijsterbessen en rozenbottels die ze graag tot zich namen, appel werd met tussenpozen genomen. Met de meelwormen erbij aangevuld met een goed insectenvoer hadden ze al een redelijk menu.

Op een gegeven moment zag ik dat de man een landpier uit de buitenvoliëre had gevangen, die hij in stukjes maakte en zo de pop ging voeren. Snel heb ik een grote plastic bak gevuld met tweederde compost en eenderde zwarte tuingrond. Hierin een voorraad wormen uit mijn gazon gemengd, zodat ik ze altijd voorhanden had. Ik gaf ze alle dagen 3 tot 4 pieren, die gretig werden opgepeuzeld.

Ik dacht op een gegeven moment: wat let mij, ik hang er een paar nestkorven in. Zelf deed ik er een beetje kokosvezel gemengd met wat paardenhaar in. De korfjes goed bekleed met brem en zo gehangen dat ze toch een beetje verscholen konden nestelen, als het ooit zo ver zou komen. Groot was mijn verbazing: de pop had drie dagen later het nest helemaal af en op de vijfde dag werd het eerste ei gelegd van een totaal van drie.

Er werd vanaf het tweede ei gebroed, alleen door de pop. Die alleen van het nest kwam om iets te eten of te drinken. De man keek nergens naar, dus ik was benieuwd of de eieren wel of niet bevrucht zouden zijn. Nestcontrole durfde ik niet te doen. De zesde dag begon de man de pop lastig te vallen. Het was inmiddels dinsdag met carnaval, toen ik zag dat er een ei stuk op de grond lag en net voor ik naar de optocht zou gaan, lagen ook de twee andere eieren stuk op de grond. Ik kon bij een ei nog zien dat er een bloeddraad aanwezig was. De man had de pop toch bevrucht. De moed zonk mij in de schoenen. Een goede vriend van mij uit de buurt – ook een fervent vogelliefhebber – zei mij dat de oorzaak misschien wel de veelheid van meelwormen was, zodat de man te fel was geworden.

Dus maar weer afwachten. Lang hoefde dat niet, want 14 dagen later werd in het zelfde nest weer drie eieren gelegd. Die weer vanaf het tweede ei en alleen door de pop werden bebroed. Ik ben toen onmiddellijk gestopt met meelwormen te geven. En waarachtig de man liet alles voor wat het was. Twee eieren kwamen na 12 dagen uit en het derde de andere dag.

Vanaf het moment dat er jongen waren, werden meelwormen, pinkies en ook universeelvoer niet aangeraakt. Alleen maar pieren tot de zesde dag. Toen geringd.

Om het ringetje had ik een rubberetje van een fietsventiel gedaan om te voorkomen dat ze het ringetje met het jong uit het nest zou werpen. Vanaf de dag dat ze geboren waren, deed de man prima zijn werk, in het voeren van jongen en het nest zuiver houden van ontlasting. Dat weer zeker voor eenderde werd opgegeten door beide ouders.

Zo werden ongeveer 40 pieren door de man in stukjes van 2 cm gebeten en aan de pop gevoerd, die het op haar beurt weer aan de jongen voerde. Na de zesde dag kwamen de meelwormen, de pinkies en een universeelvoer voor grote parkieten met veel zonnepitten weer aan de beurt met af en toe nog een pier. Bij een regelmatige nestcontrole was ik ineens het laatst geboren jong kwijt, overal gezocht en nooit gevonden. Dus ga ik ervan uit dat ze het zelf hebben opgegeten.

Twee dagen later lag een tweede jong tussen de brem helemaal aangevreten. Ik dacht bij mezelf: het gaat weer fout. Ik ben weer gestopt met de meelwormen en waarachtig alles verliep normaal. De 15e dag vloog het jong uit het nest, maar werd goed bijgevoerd door beide ouders tot zes weken na het uitvliegen. Toen was het jong pas helemaal zelfstandig en kon van de binnen- naar de buitenvoliëre.

Ik heb ze geringd met ringmaat 4mm. Trots als ik was, ging ik navraag doen of het nu werkelijk de eerste kweek was. Dit om voor een oorkonde in aanmerking te komen. Het bleek toen, dat er toch al een eerste kweek was geweest in 1997. Maar al ben ik dan niet de eerste, het heeft mij wel veel voldoening gegeven en het blijft voor mij wel een bijzondere kweek.

Ik hoop door dit te publiceren andere kwekers ermee geholpen te hebben, dat zij toch zo voorzichtig moeten zijn met het geven van meelwormen.

Het jong bleek na 7 à 8 dagen een pop te zijn, want het mooie groen was al vrij goed zichtbaar. Terwijl ik bij het andere jong de gele vlaktes al goed kon constateren. Maar ik vond dat het zelfstandig worden lang duurde. Zo zie je maar: geen eerste kweek, wel een bijzondere.

TEKST: J. DE JONG, A. PAASEN
LID VAN VOGELVRIENDEN OSSENDRECHT